

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SCLOVENECC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

„Demokracija je v nevarnosti“

Takoj pa padcu Malage se je oglasila barcelonska radio postaja in vesoljnemu svetu oznanila, da je ne le španska demokracija, ki jo zastopa komunistična ljudska fronta v nevarnosti, ako zmaga general Franco, ampak bo istočasno ogrožena demokracija cele Evrope. — Ne bi nam prišlo na um, da bi se pečali z izvajanjem nekega voditelja španskih ljudskih frontašev, ker mislimo, da njegov poziv »demokracije Evrope povsem mirno lahko smatramo za klic na pomoč v veliki stiski, ko človek ne izbira več besed po treznem preudarku. Toda slično frazo, da je borba za marksizem in komunizem »borba za demokracijo«, slišimo kaj pogosto tudi med nami. Čujemo jo od komunističnih študentov na univerzi, od poklicnih in dobro plačanih komunističnih agitatorjev po tovarnah in na podeželju, kakor tudi od naših kavarniških, salonskih boljševikov, ki so nad celim svetom zdolgočasni in sami ne vedo več, na katero zadnjo modo bi se obesili. Ker prav isto pripovedujejo agitatorji komunizma tudi drugod po svetu, gre torej za sistematično propagando, ki naj med narodi ustvari prepričanje, da je hrepenenje po komunističnem paradizu istovetno s stremljenjem po državljanskih svoboščinah in človeških pravicah — ter obratno. Ako je Komintern vrgla to frazo v svet ter jo vzdržuje, je storila to očitno v sled tega, ker ima izkušnje, da se še vedno dobe ljudje, ki takemu govorjenju nasledijo in mu verujejo.

Boljševiki dobro vedo, da nima vsakdo tiste denarja, celo pa ne možnosti, da bi si v Sovjetski na lico mesta ogledal, kako je v resnici s toliko hvalisanim rdečim rajem, kakor je to bilo mogoče n. pr. francoskemu pisatelju Andreju Gideu. André Gide je šel v Rusijo, da bi bil potrjen v svojem komunizmu in pozneje zanj delal propagando po Evropi. Boljševiki so mu pripravili veličasten sprejem in ga odlikovali z vsem svojim gostoljubjem. Vendar se je vrnil hudo razočaran. Napisal je brošuro s poraznimi ugotovitvami, ki pa po našem mnenju niso porazne le za komunizem, ampak tudi za — Gidea samega, ker je bil toliko naiven ali zaslepljen, da je verjel, da more materialističen komunizem res izboljšati človeško usodo na zemlji. Ako se sedaj čudom čudi nad lažnjivostjo komunistične propagande, ako ugotavlja, da ni nikjer človeški duh tako zaslužjen kakor pod komunizmom in nikjer tako brez brambe izročene samovolji razrednega diktata, mu je na vse to mogoče staviti le eno vprašanje: G. Gide, ali sploh veste, kaj je komunizem? Namreč ne tisti komunizem, ki so si ga nekateri, od vsega prenasršeni zapadni duhovi ustvarjali v domišljiji, temveč oni materialistični komunizem, ki sta ga učila in v življenje sprovedla Marx in Lenin! Kako je mogoče pričakovati svobode duha pri družabnem sistemu, ki samoniklost duha sploh zanika in človeškemu duhu ne priznava duhovne substance, temveč mu je to, kar mi imenujemo duhovne pojave, le nujen odraz nujnega gospodarskega procesa. Kako naj iščemo spoštovanje človeka, njegovih pravic ter svoboščin v družbi, ki ji je človek le homo faber, delovni stroj, ki se vrednoti izključno po svoji proizvodni koristnosti v prid kolektiva. »Diktatura proletarijata je neizprosna vojna, ki jo je treba bojevati krvavo ali nekrvavo, z nasiljem ali mirnimi sredstvi, z vojaštvom in upravnimi metodami, da se stro sile in tradicija stare družbe (Lenin). Ni mogoče bolj nazorno in jasno izraziti kakor je to storil Lenin, zaničevanja in prezira, ki ga kaže komunizem do človeka, njegove časti in njegove osebnosti: »Krvava ali nekrvava, vojaška ali upravna sredstva...« Kaj je torej v komunizmu moralno? Kar služi razrednim interesom, ki pa so, kakor kažejo zadnji moskovski procesi, kaj pogosto istovetni z interesi gotove klike, če ne kar le ene osebe. In ako celo pravica do življenja ni sveta, je docela neznan pravica do lastne sodbje, misli, do svobodne besede, do vzgoje otrok, — kar vse so jim le buržujski predsodki. Ako evropski duhovi pri družabnem sistemu, kateremu je podlaga najhujšojši materijalizem, iščejo rešitve človeške družbe, svobode duha, demokracije, — more biti to le znak skrajne degeneracije evropskega meščanstva. Ako Gide in drugi, ki se vračajo razočarani iz Moskve in imajo pogum, da svoje presenečenje in nezadovoljstvo popisujejo v knjigah, bi storili še mnogo boljše delo, ko bi vsem tistim, ki so jih s svojo zaletelostjo zapeljali v zmoto, odkrito tudi to povedali, da more sistem, kakor je bil vsiljen Rusiji, tudi povsod drugod v svetu roditi enako ali pa še hujšo nesrečo, ker bi mogel še več kulture uničiti. Podlaga, na kateri je zgrajen, je utopična, protinaravna zmota.

Ali si je mogoče misliti večjo predrznost, kakor da se komunisti, ki v Rusiji od početka do danes izvajajo najhujšo tiranijo, v Španiji in drugod po svetu proglašajo naenkrat kot prvoborniki — demokracije, to je zagovorniki splošno človeških in državljanskih svoboščin v zapadnoevropskem smislu! Mar nima Evropa pravice, da jih sodi po njihovih delih in ne po njihovih besedah? Ako rdeča ljudska fronta v Španiji poziva Evropo, naj brani »špansko demokracijo«, ima ista Evropa pravico, da si jo najprej pobliže ogleda. Ogledali so si jo francoski parlamentarci iz skupine radikalov, o katerih ni mogoče dvomiti, da iskreno in odkrito simpatizirajo z levicariji. Toda, ko so se vrnili v Pariz in podali poročilo, so se vsi strinjali v tem, da je to, kar je boljševizem započel v Španiji popolna anarhija in tiranija. Eden od njih pa je celo izjavil, da bi v slučaju, da je Španec, bil raje pod vlado Franca kakor Largo Caballera! Ogledali so si komunistično demokracijo v Španiji Angleži, katerim se tudi ne more očitati, da simpatizirajo s fašizmom. Pa tudi njihova poročila soglašajo v tem, da oblast komunistov povsod spremlja trajna sled krvi politično nedolžnih ljudi, uničevanje kulture in rušenje narodnega premoženja. Angleži so bili tisti, ki so prvi sporočili v svet, da je v Malagi za časa rdeče strahovlade bilo pomorjenih 13.000 ljudi, med njimi tudi mnogo žena in

Malaga po zavzetju

„Zopet je bilo na nedeljo, ko so beli zmagali“
Rdeči so pomorili 13.000 ljudi samo v Malagi

Iz Malage poroča dne 10. t. m. posebni dopisnik nekega nemškega lista to-le:

Vesolja in radostnega vzklikanja zaradi osvoboditve Malage ni ne kraja ne konca. Od ponedeljka zarana in vedno dalje vsak dan so po mestu venomer sprevidi in vrveče množice, ki prekipevajo od navdušenja.

Spet je bilo na nedeljo, ko so beli zmagali! Nedelja je bila tudi tedaj, ko so beli zavzeli Irun, San Sebastian, Oviedo, Toledo in Badajaz. Prežalostna podoba mesta, kjer so vse boljše hiše izropane in cerkve požgane, je vsaj nekaj milejša zaradi neštetihi zastav in benderov. V mestu so doslej prišli 500 ljudi. Jedro čet rdečih milicnikov, kakih 45.000 mož, je takoj odkorakalo proti severu, proti Motrilu. Ker pa imajo cesto Granada-Motril v rokah čete Queipa de Llanosa, so boljševiki popolnoma v kleščah.

Begunci se torej ne bodo mogli upirati, saj nimajo živil. Mimo tega so pustili v Malagi vse tope in vso municijo. Pri obkoljenih rdečih vojakih je tudi več tisoč inozemskih prostovoljcev. Poglavitiim kolovodjem pa se je posrečilo pobegeti z neko ladjo pod angleško zastavo iz Malage. Neko drugo ladjo, ki je tudi vsebovala ubežnike, so bele čete zajele in tako ujele več ko 300 boljševiških častnikov in inštruktorjev.

Ko so divjali končni boji za Malago, je padlo 500 boljševikov, a beli imajo malo izgub. Zelo pa je vse ljudstvo potrto zaradi velikanskega števila žrtvi, ki so jih rdeči v poslednjih sedmih mesecih umorili. Doslej so sami rdeči priznali, da so pomorili 13.000 ljudi, vendar bo število še večje.

Pogodni opisi grozodejstev in strahovitega trpinčenja so dokaz, kako je moralo prebivalstvo Malage neskončno trpeti in kako okrutno so boljševiki gospodarili.

Režim krvi in nemorale

Vsi ljudje, ki so pripadali desničarjem ali plemstvu so bili ustreljeni. A pred smrtjo so jih večinoma še neusmiljeno mučili in trpinčili. Tako so slavnega očesnega zdravnika dr. Mota, ki je znan po vsej Španiji, oslepili tako, da so mu počasi zabadali šivanke v oči in šele nato so ga ustrelili. Nekatere meščane in plemiče, ki niso hoteli izdati skrivnosti znanih osebnosti, so nečloveški rablji utopili v vodi ali jih žive pokopali. Zenske in dekleta so morale v milicinskih vojašnicah stredi rdečim vojakom in jim biti na voljo.

Na tisoče žensk leži po bolnišnicah, ker so spolno okužene. Neštete ženske so napravile samomor.

Milicniki, ki so pobeželi na sever, proti Motrilu, so razen tega vzeli s seboj več sto

Takšne slike so se nudile nacionalistom, ko so vkorakali v Malago.

otrok. In to »demokracijo« naj gre reševati Evropa!

»Zapadno demokracijo je treba obvarovati pred fašizmom« slišimo govoriti ne le levicarije, čeprav so oni najmanj opravičeni govoriti o demokraciji, ampak tudi mnoge, ki pripadajo meščanskim slojem. Gotovo, fašizem je odkrit sovražnik vsake demokracije, kar je bilo že nešteto krat tudi na tem mestu poudarjeno. Fašizem se pri svojih metodah vladanja poslužuje mnogih prav istih sredstev kakor njegov sovražni brat — komunizem. Toda zgodovinsko dejstvo bo ostalo, da je bil komunizem tisti, ki je tako v Italiji kakor v Nemčiji bistveno pripravljal tla za fašizem in mu omogočil razmah radi tega, ker je bilo prebivalstvo sita večnih štrajkov, masovnih akcij, političnih pobojev in umorov revolucionarnih levicarskih skupin. Pred letom dni ni bilo v Španiji niti sledu o kakem fašizmu, kajti mala skupina, ki je štela 3 ali 4 poslanca in ki se je nazivala fašistično, vendar politično ni pomenjala ničesar. Kakor hitro pa je ljudska fronta pričela svojo oblast uveljavljati s poboji in umori političnih nasprotnikov (Calvo, Sotello in drugi), je pa v narodu vstal odpor popolnoma upravičene samoočrambe, se razplamtel do krvave državljanske vojne, ki je zajela celo Španijo in se zaostila v strahovito bratomorno klanje. Španija iz državljanske vojne gotovo ne bo izšla demokracična, o tem smo lahko vsi prepričani.

žensk in otrok za talce. Iz ječ v Malagi so mogli beli rešiti le 300 političnih jetnikov, ki so rdeči pozabili nanje. Skoraj vsi ujetniki pa so se zaradi prestanih muk in grozot v ječi tako spremeniili, da jih niti sorodniki in svojci ne morejo več spoznati. Nekateri ujetniki so popolnoma osiveli, drugi ne znajo več govoriti.

Popolnoma izropana

Malaga, ki je vsebovala nekoč številne umetniške zaklade, je zdaj popolnoma izropana. Komunisti so dragocenosti samostanov in muzejev pobrali in poslali v Barcelono ali Rusijo. Uničili, požgali in razdejali so mnogo dragocenih slik, tako Rubensove in Groosove, dalje gobeline in umetniško izdelane, lesene oltarje. Vse to leži po tleh, ko kup smeti in ropotije.

Zdaj prihajajo v Malago pošiljatve živil iz vse Španije. V mestu je bila več mesecev silna lakota in ženske pripovedujejo, da so imeli rdeči v zadnjih tednih le še prgišče riža in kos suhega kruha za vsako osebo v mestu. Matere se jokajo za svojimi umrlimi dojenčki, ki niso imele ne kapljice mleka zanje in preklinjajo marksiste, morilce njih nežne dece. Več stotin žensk se je v svojem obupu ponudilo Francovim vojakom in častnikom, naj jih sprejmejo za vojake, da bodo maščevale smrt svojih otrok.

Čete Queipa de Llanosa so že skoraj dosegle pobege boljševike. Upajo, da bodo te čete v najkrajšem času očistile vzhodno obrežje do Valencije, kjer prihajajo iz vse rdeče Španije poročila, kako so boljševiki brez vsakršne volje in so vsi obupani. Vsi jetniki soglasno izjavljajo, da je zmaga generala Franca blizu, saj nimajo marksisti ne živil ne veselja več, da bi se še bojevali. Slična poročila prihajajo z vseh front. Vsak dan je več ubežnikov. Vsi upajo v skorajšnjo zmago. V Malago pa se polagoma vrača normalno življenje.

Na bojiščih

Napredovanje južne armade

Malaga, 11. febr. c. Južna nacionalistična armada zelo hitro napreduje in je zavzela dane brez bojev Motril (80 km vzhodno od Malage). Armada hitro napreduje v smeri proti Almeriji, kjer so nacionalistična letala potopila neki tuji parnik s 15.000 tonami nosilnosti. Nacionalistična letala so na tem odseku tudi sestrelila dvojce sovjetskih trimotornih letal. Doslej je bilo pri Malagi ujetih nad 8000 milicnikov.

Uspeh pri Malagi je bil izredno nagel in čudovito pripravljen. Danes je španski zunanji minister vlade v Valenciji del Vajo izjavil, da je vlada pred Malago izgubila več moč kot pa v treh mesecih borbe okoli Madrida.

Malaga, 10. febr. b. Motorizirana kolona, ki

je prodirala od Malage ob morski obali, napreduje z vso naglico proti Almeriji. Pričakuje se, da bo ta kolona že jutri prispela v bližino Almerije in da bo ta važna morska luka padla v teku pojutrišnjega dne. Motorizirane kolone so že zapustile mesto Motril, kjer so naletele na slab odpor. Na vsej poti so dobile v roke mnogo vojnega materiala, ki ga vladne čete puščajo za vsakim korakom za seboj, boječ se, da ne padejo v ujetništvo.

Gibraltar, 10. febr. b. »United Press« poroča, da je general Queippo de Llano sporočil po sevilskem radiu, da je vojno sodišče v Malagi obsodilo doslej 150 oseb na smrt. Obsodba je bila izvršena. Med usmrčenimi je tudi župan Malage, dalje razni aktivni častniki in voditelji ljudske fronte. General Queippo de Llano je dejal, da med ujetniki ni bilo poveljnika mednarodne brigade generala Kleberja. Zanimivo je, da je general Queippo de Llano napovedal skorajšnjo ofenzivo proti Valenciji.

Ljuti boji pred Madridom

Burgos, 11. febr. c. Nacionalisti so danes zasedli mesto Argando na cesti, ki veže Madrid z Valencijo (20 km jugovzhodno Madrida). Zasedli so po hudem naskoku 15 milj dolg strelski jarek ob reki Manzanares. V jarku je obležalo 800 milicnikov.

Madrid, 11. febr. c. Nacionalisti so danes razvili močno ofenzivo proti Moncloa in vseučiliškem predmestju. Bitka je še v teku.

Salamanca, 10. febr. b. Danes je 15 nacionalističnih letal izvršilo ogledniški polet nad Madridom. Poskus vladnih letal, da jim preprečijo opazovanje, se ni posrečil. Nacionalisti utrjujejo svoje postojanke na cesti, ki vodi proti Valenciji, zaradi česar se vedno bolj zapira krog okoli Madrida. Na obali reke Manzanares so nacionalisti nenadno prešli v napad ter zasedli položaje nasprotnika v dolžini 15 milj. Vladne čete so se umaknile brez večjega odpora, boječ se, da bodo obkoljene. Morala pri vladnih četah je zelo padla, ker so madridski listi objavili vest o padcu Malage. Cesta, ki veže Madrid z Valencijo, je sedaj pod kontrolo in delno oblastjo nacionalnih čet.

Mobilizacija v Kataloniji

Barcelona, 10. febr. b. Katalonska vlada je odredila mobilizacijo zadnjih letnikov, ker je prišla do spoznanja, da se bližajo odločilni dnevi za Katalonijo. Katalonija boče okrepiti svoje vojne sile, da se bo lahko uspešno uprla prodiranju nacionalistov na področje Katalonije. Uradno demantirajo vse vesti o nekih pogajanjih, ki jih vodijo posamezni člani katalonske vlade z vlado v Burgosu. Katalonska vlada ne smetra za potrebno, da vodi pogajanja, temveč bo v slučaju, če bi nacionalisti prekorajili mejo Katalonije, sprejela borbo za svojo samostojnost.

Svetovni kongres brezbožnikov

Varšava, v februarju.

Centralni odbor brezbožnikov ima pravkar 7. svetovni kongres brezbožnikov in svobodomiselcev v Moskvi. V teh dneh se torej snidejo v Moskvi pod vodstvom Zveze bojujočih se brezbožnikov sovjetske unije, vse brezbožniške organizacije vsega sveta v zvezi z mednarodnimi svobodomiselci, da bodo sklepali o sledečih točkah svojega programa:

1. Ustanovitev mesta za svetovno propagando proti veri;
2. ustanovitev brezbožniške internacionale pod vodstvom sovjetskoruske brezbožniške zveze;
3. ustanovitev mednarodnega propagandnega fonda proti veri;

Toda, kdo nosi odgovornost, da je propadla demokracija?

In kdo bo nosil odgovornost pred zgodovino, da demokracična miselnost v Evropi sploh propada? V odgovor kaže eden na fašizem, drugi na komunizem. Ta dva gotovo nista brez krivde, toda glavno odgovornost nosi demokracija sama, zlasti liberalno meščanstvo, ki idejo demokracije sploh več ne razume in jo menda istoveti z načeli liberalnega gospodarskega egoizma. Evropsko meščanstvo nima več tvorne življenjske sile v sebi, manjka mu žive zavesti in delavnosti onega svetovnega nazora, ki je ustvarilo evropsko kulturo. Udaja se topi brezbriznosti, zapada fatalizmu in je padlo tako daleč, da za obranitev svojega gospodarskega in družabnega reda išče opore pri svojih najhujših sovražnikih, komunistih, misleč da si bo z njihovo oporo podaljšalo življenje. Kaj naj sicer sodimo o tako zvanih ljudskih frontah, ki imajo toliko prijateljev ravno v meščanskih krogih. Brezdelna demokracija, ki se izživlja v praznih formalnostih in dolgovoznih parlamentarnih debatah ter govorjenju skozi okno, ne najde pa smisla in časa za nujne potrebe življenja, ta je tista, ki pripravlja pot političnim skrajnostim fašizma in komunizmu. Razlika je le ta, da fašizem odkrito priznava, da sovraži demokracijo, komunizem pa tega poguma nima in se hlina, dokler vabi v svoj krog, kot najvišji zagovornik najčistejše demokracije, kar

lahkoveren meščan rad posluša, — da potem, ko pride do oblasti, tem hujše zaslužni človeka.

Kar gljivijo je bilo te dni slediti izvestnemu meščanskemu časopisju v naši domovini in izven nje. Uspehi ljudske fronte na španskem bojišču, ako jih je kaj bilo, so bili prikazani kot »napredek demokracije«, kar je naš meščan in morda še kdo drugi najbrže tudi verjel, čeprav dobro ve, da za njo stoji Moskva. Od Moskve torej pričakuje svobode in demokracije. Ko pa je Franco zavzel Malago, pa je po istem časopisju naenkrat završalo: demokracija je v nevarnosti! Iz tega je mogoče le to sklepati, da mora biti še silno veliko sovjetskega denarja v Evropi ali pa je evropski meščan že tako okamenel, da mu je brez odpora tudi tako hrano mogoče servirati.

Drugo se nam zdijo verjetnejše. Liberalni meščan se čuti brez opore, brez tal, ker ga je njegov liberalizem v današnji borbi svetovni popolnoma na cedilu. Ker sam nima več tvorne sile, se naslanja na državne kolektive, zdaj na fašizem, že rajši pa na komunizem, ki mu je kot materialističen nazor celo bližji. Tu je pravi vzrok, da je »demokracija v nevarnosti«. Ni pa v nevarnosti tam, kjer se z ljudstvom v resnici dela za ljudstvo. drin

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo, ponekod padavine z viharjem, temperatura se bo le malo spremenila.

Zopet alarm iz Sovjetije

Pred diktaturo 3 maršalov

Vorošilov-Tuhačevski-Blücher

Helsingfors, 11. febr. Po zanesljivih poročilih iz Moskve je bil med vojnim komisarjem Vorošilovim in vrhovnim poveljnikom rdeče armade na Daljnem vzhodu, znanim Blücherjem, sklenjen dogovor. Po tem dogovoru se bo v sovjetski Uniji čimprej ustanovila vojaška diktatura. Blücher bo obdržal vrhovno vojaško in politično poveljstvo nad ruskim Daljnim vzhodom. Tuhačevski, ki se nahaja v ljubljanskih zaporih, bo dobil vojaško-politično diktaturo nad evropsko Rusijo in rusko srednjo Azijo. Vorošilov bo pa ostal vojni komisar in predsednik vojaškega komisariata. Glede Stalina je triumvirat sklenil, da ga bodo konfirirali. (?)

Finska-Rusija

Glede vesti, ki so jo prinesli vsi listi evropske ljudske fronte, da se je Finska približala sovjetski Rusiji, je vredno zabeležiti, da je te optimistične vesti demantirala sedaj moskovska »Pravda« sama. Ta je namreč nad rezultati razgovorov med zunanjim komisarjem Litvinovim in finskim zunanjim ministrom Holstijem v Moskvi tako zelo razočarana, da je prinesla članek, v katerem trdi, da je finska politika popolnoma odvisna od protisovjetske orientacije Nemčije. Zaradi tega je prinesel odgovor helsingforski vladni organ, ki pravi, da bi bilo bolje, če bi »Pravda« ozirom na diplomatsko vpludnost in politično korektnost molčala. Finska in Nemčija imata veliko zgodovinskih vezi in skupnih gospodarskih interesov, toda nikake skupne smeri, ki bi Finsko silila v kakšno protirusko politiko. Finska hoče namreč popolnoma ohraniti svojo nevtralnost, ker bo le tako mogla ščititi svojo svobodo v kakšnem morebitnem konfliktu med Nemčijo in Rusijo.

Izve se, da se med sovjetske Unije in Finsko ne bo sklenil noben nov pakt, kakor je to želel Litvinov, ki se trudi, da bi popravil zelo neugodni ruanjopolitični položaj sovjetske Rusije s kakšnimi novimi zvezami. Vesti o takem paktu, ki jih je prineslo časopisje francoske ljudske fronte, je demantiral Litvinov sam, ki je izjavil, da Finska želi samo ohraniti prijateljske odnose med Rusijo in Finsko in ničesar več. Podobno izjavo je podal tudi finski zunanjni minister Holsti in je iz tega popolnoma jasno, da je bil uspeh rusko-finskega sestanka v Moskvi negativen.

Aretacije trajajo

V nasprotju z uradnimi demantiji se potrjuje, da se Ljeningova vdova Krupskaja nahaja v Moskvi pod policijskim nadzorom in da nihče ne more priti k njo v stik. V Moskvi in Ljeningradu se aretacije nadaljujejo. Trockisti imajo zlasti veliko pristašev med železniškim delavstvom in uradništvom. Sovjetski železniški list »Gudok« v Moskvi piše, da se je v zadnjih sedmih mesecih samo na progi Kazan-Moskva zgodilo 63 nesreč, ker radi ljutih medsebojnih političnih borb v železniškem komisariatu in po raznih železniških direkcijah širom vse Rusije vlada povsod velika anarhija in se iz uprave odstranili sposobne tehnike in uradnike, češ da so trockisti. Spor med stalistini in trockisti divja po vseh resorih sovjetske uprave in poraja usodne posledice. Ne samo železnice, ampak tudi kolhozi so popolnoma desorganizirani in se je bati, da ne bi vsa sovjetska uprava v najkrajšem času doživela popoln polom.

Napetost s Poljsko

Temu se pridružuje vedno bolj naraščajoča napetost med sovjetsko Unijo in pa Poljsko. Organ poljske generalitete, »Polska Zbroynca«, piše v uvodniku, da se je že po sklenitvi pakta o nenapadanju med Poljsko in Nemčijo, ki je strmoglavila vse načrte Litvinova, v vsej sovjetski Rusiji začela strupena protipoljska kampanja, ki se je pa v zadnjem času poostila do skrajnosti. Poljska javnost se doslej za to ni veliko brigala, ker ve, da imajo take kampanje v sovjetski Rusiji navadno namen, da prikrijejo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nimi, marksističnimi in svobodomiselnimi organizacijami.

Sedanji brezbožniški kongres v Moskvo je prvi nastop obeh tovarišev, ki sta vredna drug drugega in to je obenem tudi začetek, da se uvede tudi na tem področju mednarodne borbe — enotna fronta.

Temelji takšnega postopanja Moskve so pa kar močno realni, so politika oblastnežev, namreč: vse sile mednarodnega svetovnega svobodomiselstva in brezbožništva je treba vpreči in organizirati, da jih bo moči kot propagandno sredstvo izrabiti po programu Kominterne za moskovske načrte. Tu imamo spet naravnost vzgleden primer za ravnanje Moskve: da ustvari organizacijo, ki navidezno ni prav nič v zvezi s Kominterno, ki je pa samo in edino zata na svetu, da ljudi razdvaja in razkrajja in pripravljajo tisto miselnost, s katero naj človeštvo doživi za svetovno revolucijo, ki jo Moskva že leta pripravlja.

Moskva zastuplja prav vse prilike življenja in povsod namešča bojevanje. Ta mednarodni kongres brezbožnikov in svobodomiselcev v Moskvi je samo in izključno nov sunek, nov napad, da se ojači fronta napadalcev na civilizirani svet.

„Vse cerkve sveta hočemo zažgati“

Smernice tega sestanka so razločno podane z besedami, ki jih je izrekel Zid Jaroslavski-Gubelmann: »Vse cerkve sveta hočemo zažgati, da bodo gorele ko eno samo morje plamenov. Naše delovanje brezbožnikov je naraslo, da je neskončno močno. Vendar moramo to svoje protiversko delovanje, ki bo izpodkopal temelje starega sveta, že okrepiti. Božji služabniki vseh verstev naj si zapomnijo: Da ni nobenega Boga, ne nobene molitve, ki bi mogla rešiti kapitalistični svet sprčo njegovega pogina.«

Bolj razločno se tovariš Jaroslavski-Gubelmann pač ni mogel izraziti. Bolj jasno ni mogel razkriti marksističnih načrtov! Mogoče se bo že zdaj zgodilo to, da bodo prejel iz Moskve svoja zasluzena odlikovanja častni člani brezbožnikov, ko na primer Romain Rolland, Dias v Španiji Gottwald na Češkem ali Cachin na Francoskem?

Brez dvoma bo tudi sedanji svetovni kongres brezbožnikov spet po svoje obkralj skupno delovanje vseh kultur sovražnih sil, ki jih vodita framsonsko in Kominterna.

ljudstvu neuspehe sovjetske zunanje politike, toda sedaj je ta borba dosegla tak višek, da se tudi poljski listi ne morejo več vzdržati. Ta strupena protipoljska smer sovjetske olicielne politike je prišla tudi do izraza na zadnjem kongresu sovjeto, tako da bo Poljska morala to tendenco vsakakor upoštevati. To pa zlasti zaradi tega, ker sovjeti z obilnimi denarnimi sredstvi skušajo tudi na Poljskem organizirati nekako ljudsko fronto po francoskem zgledu in so pokupili že precejšnje število časopisov, ki napadajo zlasti zunanjo politiko poljske vlade. Vse to bo imelo za posledico, da bo Poljska odslej morala posvečati čimvečjo pozornost sovjetski Rusiji in poljsko-ruski meji pa tudi politiki onih držav, ki na mejah Poljske vzdržujejo najintimnejše zveze s svjetsko Unijo. Zlasti »Maly Dzienik« napada neko državo, ki s sovjetsko Rusijo vzdržuje najtesnejše prijateljstvo. V tej zvezi napada ta list tudi znano knjigo češkoslovaškega poslanika Sebe v Komuniji, češ da Seba sam potrjuje, da tvori glavno os českoslovaške politike zveza z Moskvjo. V Londonu, zlasti pa v Parizu so zaradi te poostrove odnošajev med Rusijo in Poljsko pa med Poljsko in Českoslovaško precej vznemirjeni.

Smučarske tekme vojaštva MZ

Praga, 12. febr.

Prvo tekmovalje v smučanju vojakov Male Zveze v Poštevanih je bilo danes. Vojaki so tekli v znanem vojaškem teku na 30 km, med tekom pa so morali streljati v postavljene silhuete. Prvo je prišlo na cilj češkoslovaško moštvo v času 2:56.49.6. Drugo je prišlo na cilj romunsko moštvo v 3:30.46.8, tretje pa jugoslovansko v času 3:38.33. Českoslovaško in romunsko moštvo sta dosegli maksimum v streljanju ter sta s 30 strelji zadeli 9 silhuet. Jugoslovansko moštvo pa je s 25 strelji zadelo 8 silhuet. Velika megla je ovirala tekmovalje.

Praga, 11. febr. b. Minister za narodno obrambo Machnec je prišel, da prisostuje smučarskim tekmam vojakov Male zveze v Freudstadtu. Svečano so ga sprejeli. Pri tej priliki je izrazil svoje veliko zadovoljstvo, ker je bil vojaškim krogom držav Male zveze prirejen toplej sprejem od oblasti in ljudstva. Tekmam prisostujejo tudi jugoslovanski vojni ataše, general Mihajlovič, romunski vojni ataše Estiniu ter mnogo časnikarjev. Prisostuje jim tudi predsedstvo skupščinskega in senatnega odbora za narodno obrambo.

Tekme v Chamonixu

Chamonix, 11. febr. c. Danes ob 17 je bila svečana otvoritev smučarskih tekem v Chamonixu. Jutri dopoldne je prvi dan tekmovalja. Pri jutrišnjih tekmah nastopi devet moštev, med njimi tudi moštvo Jugoslavije.

Dr. Spaho se je vrnil iz Prage

Praga, 11. febr. c. Jugoslovanski prometni minister Dr. Spaho je bil danes sprejet od predsednika republike dr. Beneša. Avdienci je prisostvoval tudi jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Protič. Dr. Spaho se je odpeljal iz Prage z belgrajskim brzovlakom. Na postajo se je prišel posloviti od njega zastopnik prometnega ministra gradbeni minister ing. Nečas. Na postajo je prišel tudi naš poslanik v Pragi dr. Protič in višje uradništvo iz zunanjskega in prometnega ministristva.

Belgrajske vesti

Belgrad, 11. februarja. m. Z odlokom prometnega ministra so imenovani: Za nadzornika strojev 8. pol. skup. Ivan Uršič ter Alojz Steiner, dosedanja strojevodje iste položajne skupine. Za pomožnega tehnika 10. pol. skup. je imenovan Rajmund Prinčič, dosedajni pomožni risar iste pol. skup.

Belgrad, 11. febr. AA. Predsednik vlade dr. Stojadinović je priredil danes v zunanjem ministristvu kosilo na čast bolgarskemu poslaniku dr. Dečku Karadžovu, ki v kratkem zapusti Belgrad, in njegovi gospe.

Belgrad, 11. febr. AA. Z odlokom ministra za ptt. so premeščeni: na pošto Maribor 3 Kristina Mirtič in na pošto Maribor 3 Josipa Pistor; na pošto Ljubljana 3 Vladislava Mikuz in na pošto Ljubljana 6 Nada Bajec; na pošto Radovljica Marija Drobnič, dosedaj v Radečah pri Zid. mostu.

Mariborska občinska seja

(Nadaljevanje s 3. strani)

Splošna debata je bila etvarna in kratka, zlasti zaradi tega, ker na seji ni bilo zastopnikov opozicije. Socialisti, ki so drugače zelo gostobesedni in so a svojimi govori zelo zavlačevali seje, so ostali danes doma. Prvi je govoril dr. Müller, ki je v svojih izjavah jelo obžaloval, da ni navzočih zastopnikov opozicije, ki bi spoznali, da je večina vsaj njihove etvarne pripombe vedno upoštevala. Poudaril je, da je sedanji občinski svet v zadnjih dveh letih predvsem zvišal donosnost mestnih podjetij. Tozadevno je sedanja občinska uprava storila več, kot je bila njena dolžnost. Dr. Pichler se je v imenu občinskega sveta zahvaljeval sedanjemu vodstvu mestne občine za realno in emotreno delo pri proračunu. Občinski svetnik Štabej je ugotovil, da izkazuje mariborski proračun med vsemi mesti najnižje izdatke za uradništvo in nastavlence. Pri tem pa se ne sme misliti, da so občinski nastavlenci v Mariboru elabše plačani kot drugje. Podžupan Žebot je opozoril na tri važne naloge v bodočem poslovnem letu: asfaltiranje čim večjega števila ulic, zgraditev drugega dravskega mostu, avtonomijo okrajnega cestnega odbora, kajti mestna občina priprava skoraj tri četrtilne doklad, ne dobiva pa od tega skoraj nič za svoje ceste, ker se vsi dohodki etekajo v centralni fond, od koder pa prihaja zelo malo nazaj. Občinski svetnik Korez je govoril o mestnih uslužbenih ter apeliral, naj se skušajo pragmatično zasedati zlasti izpraznjena mesta občinskih slug. Hvalil občinsko upravo, ki je že v nov proračun vnesla postavko za ureditev delavskih plač po novem službenem redu. Mestni župan dr. Juvan ugotavlja končno, da se je v mestnih podjetjih letos toliko napravilo, da je lahko vsa javnost upravi mestnih podjetij hvaležna. Poleg službenega reda za delavce se pripravljajo tudi uradniški delavski red, ki bo zadovoljil uradništvo mestnih podjetij in jim zagotovil etalnost.

Seja finančnega odbora

Ekspoze ministra za telesno vzgojo

Belgrad, 11. februarja. AA. Danes je na seji finančnega odbora povzel besedo minister za telesno vzgojo. Seji je prisostvoval predsednik odbora dr. Vojislav Janjič, ki je takoj podelil besedo ministru dr. Rogiču.

Minister poudarja, da je ministristvo podpiralo vse naše športne ustanove, najbolj pa Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. Razen tega je omogočilo prireditve naših reprezentančnih nastopov na tujem. Minister ugotavlja dalje, da ni doslej ne naša javnost, ne naši poklicani činitelji pokazali zadosti pozornosti in zadosti umevanja v važnih in velikih nalogah, ki jih ima pred seboj to ministristvo. Minister navaja te naloge in pravi, da stremi delo njegovega ministristva v dveh smereh: 1. v smer podpiranja zasebne pobude in vseh športnih ustanov in 2. v smer izvajanja zakona o obvezni telesni vzgoji.

V predlaganem proračunu za leto 1937-38 so se prikadle nekatere napake, tako da je na osnovi amandmanov, ki sem jih predložil, treba ta proračunski predlog spremeniti glede nekaterih postavk. Med drugimi je tudi postavka 1029, ki se ima glasiliti:

Razne podpore zvezam, podzvezam, klubom in društvom ministristva za telesno vzgojo, za katere se ni v prejšnjih postavkah podelila podpora za pospeševanje športa pri nas, kakor tudi za prirejanje vseh tekem, podeljevanje podpor klubom in društvom za vzdrževanje telovadnic, za nabavo orodja in vse druge potrebe, ki jih je minister s svojim odlokom odobril: Skavtski zvezi kraljevine Jugoslavije 70.000 Din, Jugoslovanski zimskošportni zvezi 100.000 Din, za sodelovanje tekmovalcev na olimpijadi v Tokiu leta 1940 100.000 Din, Jugoslov. lahkoatletski zvezi 100.000 Din, strelski zvezi 100.000 Din, veslaški zvezi 100.000 Din, mečevalski zvezi 60.000 Din, nogometni zvezi 30.000 Din, plavalni zvezi 40.000 Din, športnemu klubu »Jugus« v Belgradu za dograditev in ureditev zimskošportnega doma v Belgradu in za gradnjo in ureditev veslaškega doma in bangarja na Ohridskem jezeru 50.000 Din, jahalskemu klubu sv. Jurija 50.000 Din, športnim zvezam, podzvezam, klubom in društvom kot podpora, in sicer klubom od 1 do 5 tisoč Din, zvezam in podzvezam od 5 do 20 tisoč Din, vsega skupaj 809.000 Din.

Dne 1. aprila 1937 se ustanovi pri Državni hipotekarni banki v Belgradu sklad za gradnjo državnega reprezentančnega stadiona v Belgradu pod imenom »Stadion Nj. Vel. kralja Petra II.« Ta fond bo vodil minister za telesno vzgojo. Finančni minister se pooblašča, da iz proračuna rezervnih kreditov za proračun 1937-38 vplača v sklad pri Državni hipotekarni banki 5 milijonov dinarjev kot prvi obrok za gradnjo stadiona.

Belgrad kot prestolnica nima še nobenega stadiona. V naši državi se pogosto vrše velika športna srečanja na Balkanu. V Belgradu je bil leta 1930 sokolski zlet. Takrat smo zgradili stadion, ki je stal 8 milijonov Din. Po prireditvi čez 14 dni se je zgradba prodala in o zletišču ni danes več ne duha ne sluha. To je nazoren primer neracionalnega gospodarstva. Ministristvo za telesno vzgojo je v tem pogledu uspešno, da se vsi stadioni, ki se zgrade za sokolske zlete, obdržijo kot stalni. Najvažnejše za našo državo in narod je pa to, da bo Nj. Vel. kralj Peter II. postal leta 1941 polnoleten in se bo takrat vršila velika slovesnost na fast njegovo polnoletnost. V okviru teh slovesnosti je nameravan tudi vsesokolski zlet. Za takšno svečanost se mora zgraditi stadion, ki bo služil sokolstvu in športnim prireditvam in bo mogel sprejeti velike množice ljudi.

Spoštujoč zasebno pobudo, pravi dalje minister, nismo nikoli imeli namere, da bi se ministristvo vtikalo v avtonomijo naših športnih društev. Nikoli ni bila izražena želja po kakšnem krutem centralizmu, temveč ravno narobe, namen samega načrta zakona je, da se izrabi koncentracija vsega dela za telesno vzgojo mladine in da se izrabi sodelovanje in koordinacija dela med ministristvom in obstoječimi športnimi ustanovami.

Skupščinski finančni odbor je nocoj pretresal proračun ministristva za telesno vzgojo. Po ekspozici ministra Rogiča je govoril tudi poslanec dr. Jure Koeč, ki je obširno poudarjal zahteve slovenskega športa.

Po končani debati je povzel besedo minister za telesno vzgojo dr. Rogič in je odgovarjal na pripombe predgovornikov. Podetljal je besede dr. Jurija Koeča, da je dravska banovina v športnem pogledu ena izmed najmočnejših banovin in da je visoko dvignila naš šport in njegov ugled ne samo pri nas temveč tudi na tujem. — G. Prekoršič odgovarja, da je gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije nadomestil z novo, ker je prejšnja zveza imela mandat samo za tri leta, ta mandat je pa potekel. Nova gasilska zveza bo izvedla organizacijo gasilstva v vsej državi.

Danes ob 19.45 je bila seja finančnega odbora, na kateri so razpravljali o proračunskem predlogu dohodkov. K predlogu tega proračuna sta govorila Vojta Lazič in Mohorič. G. Mohorič je podal izčrpne pripombe o možnostih povečanja dohodkov, ki jih ima finančno ministristvo, ne da bi bilo treba pri tem povečati davčna bremena. Nato je obširno govoril finančni minister, nakar je bil proračun sprejet. V soboto ob 9 bo prihodnja seja finančnega odbora.

Seja skupščine

Belgrad, 11. februarja. m. Na današnji seji skupščine se je pretresala interpelacija Riste Grdžića na gradbenega ministra radi nepodpiranja akcije mostarske sokolske župe, ki je stavila za naloge, da zgradi 50 vodnjakov v brezvodnih krajih svojega področja. Za njim je govoril gradbeni minister Kozul. V svojem govoru je poudarjal, da je omejeno interpelacijo dobil 3. februarja. Pred njo ju dobil od mostarske sokolske župe še dve prošnji za podporo, in to pet mesecev potem, ko je že razdelil kredite posameznim banknim upravam, da bi za časa letne sezone lahko izvajale javna dela. Gradbeni minister je dokazal, da je njegovo ministristvo za brezvodne okraje, ki so v interpelaciji označeni, nakazal letos iz fonda za javna dela 3.118.000 Din, iz vodnega fonda pa še 453.000 Din. Poslanci JRZ so z raznimi medklici povedali, da drugi potrebni kraji niso dobili takih vsot. Interpelanta so vprašali, če mu je znano, da v Sloveniji obstoja Suha krajina, ki ni bila deležna takih kreditov. Nato je Grdžić govoril še o nekem preganjanju Sokolov. Med poslanci vladne večine in opozicije je prišlo do glasnega medsebojnega prekanjanja. Izvajanja poslanca Grdžića je gradbeni minister odločno zavrnil, posebno pa to, da bi se krediti dajali po strankarski pripadnosti.

Za njim je govoril minister za telesno vzgojo dr. Rogič. Glede izvajanja poslanca Grdžića je izjavil, da vlada smatra sokolsko organizacijo za organizacijo, ki stoji nad politiko in nad strankami. Zato odbija vse trditve, da vlada dela proti interesom sokolske organizacije. Pozdravlja kulturno in socialno misijo mostarske sokolske župe ter izjavlja, da je bila v prejšnjem proračunu določena potavka 6 milijonov Din podpore, ki jo določa že zakon. Poleg tega je ministristvo še dalo Sokolu v Belgradu za dovršitev sokolskega doma 500.000 dinarjev kredita.

Glede okrožnice notranjega ministra je dr. Rogič izjavil, da je ta okrožnica predmet že posebne interpelacije. Ta okrožnica ima samo cilj, da eventualne elemente odstrani iz Sokola in varuje to organizacijo pred raznimi elementi, ki so se vtihotali vanjo. Dalje je govoril poslanec Sekula Zečević. Tudi ta poslanec vidi vsepovod sama preganjanja Sokola. Kar ne more razumeti dela nekaterih katoliških škofov, kakor zagrebskega nadškofa-koadjutorja, krškega škofa itd. Napadal je tudi dr. Mačka in ostale. Govori tudi o nalogah, ki bi se morale izvršiti ob priliki zedinjenja. Tako bi se morala izvršiti nivelacija, da bi se najprej popravili zaostali kraji. Dobesedno je dejal: »Nivelacija ni samo v tem, da bomo čevapčice jedli tudi v Zagrebu, temveč najprej moramo zaščititi srbske kraje drinske, vardarske zetske banovine in ostalih Dravske banovina je zadnja kot najbojatejša. Niso druge banovine samo za to, da bi jim dravska banovina pošiljala uradništvo. Dravska banovina mora drugim banovinom nekaj plačati, ne pa jim pošiljati samo uradništvo in blago.« Tako je govoril Zečević, član poslanskega kluba JNS. Izgleda, da se v JNS strinjajo s tem, da Slovenija premalo plačuje.

Dalje je govoril poslanec Paštrovič, ki ga je pozval k redu podpredsednik Markič. Nadaljnja izvajanja Paštroviča sploh ni bilo mogoče slišati, ker ga je večina prevpila z besedami: »Dosti je! Ne maramo vas več poslušati!« Ko se je v dvorani nekoliko pomirilo, je govoril Mita Dimitrijevič. Govoril je o Sokolu ter obžaloval, da sedaj propada precej njegovih društev. Radi Paštrovičevega izpada je povzel besedo minister Kozul, ki je zavrnil njegova izvajanja. Minister Kozul je radi tega, ker je Paštrovič napadel tudi njegovo politično delovanje, povedal tudi nekaj besed o izvolitvi Paštroviča za poslanca. Dejal je, da je Paštrovič poslanec za splitski okraj, ki je eden največjih okrajev v državi ter ima okoli 12.000 prebivalcev, od teh pa 37.000 volivcev (Paštrovič popravlja: »27.000!«). Od tega števila, to je od 27.000 volivcev, je Paštrovič po izjavah medradnih uradnih krogov dobil 1500 glasov (poslanci JRZ vzklíkajo: »Aha!«).

Veliko poslancev se je dvignilo in kričalo proti Paštroviču. Minister Kozul je izjavil, da je splitski ban trdil in trdi še danes, da bi pred celokupno javnostjo lahko podal izjavo, da je Paštrovič prihajal k njemu in ga silil, naj napiše več, kakor je že bilo napisano. Zaradi osebnega pojasnila je hotel govoriti Paštrovič. Kakor hitro se je pojavil, z obema rokama v blainih žepih, je vladna večina izbruhnila v val ogorčenja. Podpredsednik je Paštroviču dejal, da mu ne more dati besede. Zaradi tega je nastalo prekanje med Paštrovičem in Markičem, pri katerem je Paštrovič govoril z rokami v žepih. Zaradi tega je minister dr. Kozul zapustil sejno dvorano. Ko je na zahtevo Markiča Paštrovič moral zapustiti govorniški oder, je govoril Lazič, za njim pa Milinko Milutinović. V tem času se je Kozul vrnil v sejno dvorano. Zadnji je govoril poslanec Novica Popović, ki je odgovoril v imenu vladne večine na kritike posameznih poslancev. Nato je podpredsednik zaključil dopoldansko sejo, prihodnjo sejo je napovedal za popoldne ob 4 ter dal na dnevni red nadaljevanje pretresa trgovinskega zakona.

Na popoldanski seji se je nadaljevala razprava o novem trgovinskem zakonu. Pred prehodom na dnevni red je bilo prečitano poročilo administrativnega odbora, ki je sklenil, da se osebni stroški poslancev za nepredvidene stroške zvišajo od 50 na 100 Din dnevno. Skupščina je predlog soglasno sprejela. Vsi poslanci so glasovali za ta predlog. Nato se je prešlo na dnevni red. Nadaljevali so pretres trgovinskega zakona v podrobnostih, in to četrti, peti in šesto poglavje. Govorili so samo trije govorniki Mohorič, Lazič in dr. Škerj, ki je par predlogov sprejel. Predsednik skupščine je odredil končno glasovanje o trgovinskem zakonu. Glasovalo se je poimensko. Vsega skupaj je glasovalo 219 poslancev, in sicer za 187, proti 41. Trgovinski zakon, ki ga je nocoj skupščina sprejela, bo plenum odposlal v nadaljnji pretres senatu. Seja je bila nato zaključena. Prihodnja seja bo v torek, dne 16. februarja, dopoldne. Na dnevnem redu je pretres raznih konvencij.

Zagreb, 10. febr. b. V redakciji »Hrvatskega dnevnika« je prišlo do spremembe glavnega vodstva lista, ki ga je prevzel ing. Avgust Kosutič. On se je pravkar vrnil iz inozemstva.

Mariborski mestni proračun

Proračunska seja občinskega sveta — Veliko in stvarno delo sedanje občinske uprave

Maribor, 11. februarja.

Nocoj je bila v mestni posvetovalnici proračunska seja mariborskega občinskega sveta. O proračunskem predlogu smo evočasno že obširneje poročali. Sprejet je bil z nekaterimi izpremembami, ki jih navajamo spodaj. Sejo je vodil mestni župan dr. Juvan, ki je uvodoma podal poročilo o nekaterih tekočih aktualnih zadevah, glavna pozornost pa je bila posvečena razpravi o proračunu, katerega je stvarno in nazorno razčlenil mestni finančni referent ravnatelj g. Hrastelj. Iz njegovega obširnega poročila povzemamo nekatere značilnosti, ki ponazorjujejo komunalno gospodarstvo mariborskega mesta in delo sedanje mestne uprave točneje, kakor same suhe številke.

Realnost — varčnost v proračunu

Proračun mariborske mestne občine za leto 1937-38 je sestavljen na podlagi realnih dejstev, tako glede obveznih terjatev, kakor glede res moških dohodkov. Predvideno je v njem samo to, kar se bo res moglo izvršiti, doseči in ne vsebuje nobenih visokodonečnih fantazij, ki ostanejo potem samo na papirju. Proračun je tudi uravnotežen, vsi predvideni izdatki so kriti z dohodki, je popoln, pregleden, predvsem pa je sestavljen v ekrajnem varčevanju. Izdatki so se uredili tako, da ni bilo treba zvišati nobenega davka in nobenih taks. Pri uvoznini sta se izvršili dve manjši izpremembi v zaščito domače obrti, odnosno mestne planarne. Na direktne davke obdrži občina 40% doklado, kakor je bila prejšnja leta. Maribor ima skoraj med vsemi mesti v državi najnižjo doklado na direktne davke! Tudi trošarine niso previsoko odmerjene, mnogo manjše so, kakor drugod. Davštine so razdeljene tako, da gospodarsko šibkejši sloji doprinesejo manjši del direktnih davštin. Prirastkarine ni bilo mogoče odpraviti, ker bi morala občina potem davkoplačevalce obremeniti z drugim davkom.

Za finančno avtonomijo občine

Na sestavo proračuna ima v današnjem času velik vpliv nadzorna oblast. Čuti se pa potreba, da mora biti v občinskem gospodarstvu čim več svobode, da mora biti avtonomna občina v svojem finančnem gospodarstvu tudi v resnici kar najbolj avtonomna. Zakon o mestnih občinah nam nalaga toliko novih nalog, čas in krajevne potrebe prinašajo še nove in zato je potrebno, da si emeje občani po svoji občinski upravi svoje gospodarstvo sami urejati, ker ga tudi sami plačujejo. Zaradi tega podpre mestni svet sklep konference Zveze mest, da naj se čimprej izda zakon o samoupravnih finančah, v katerem naj se upošteva princip finančne avtonomije mestnih občin. Tudi izdatki za prenešen delokrog in šolstvo nalagajo mestni občini vedno večja bremena. Pravično bi bilo, da se občini ti izdatki, ki ne služijo direktno njej, povrnejo!

Za davčno prostost mestnih podjetij!

Združitev proračuna kameralističnega dela in proračuna mestnih podjetij v en proračun, ki se je izvršila na zahtevo nadzorne oblasti, je neprikladna. Mestna podjetja se morajo voditi povsem trgovsko, njihov prebitek pa mora lajšati davkoplačevalcem davčna bremena. Upati je, da se bo prihodnji proračun že lahko delal ločeno in posebej za podjetja. Pri tej priliki je treba ugotoviti, da plačujejo Mestna podjetja vse davštine, tako banovinske, kakor državne, kot vsako drugo zasebno podjetje. To pa ni v skladu s prakso v davčnem postopanju napram drugim gospodarskim ustanovam. Zadrage uživajo davčno prostost, ker služijo skupnosti in ne posamezniku, prav tako pa služijo tudi mestna podjetja vsem občanom. Zato zahteva občinski svet, naj se mestna podjetja v celoti oprosti vseh davkov!

Za socialni napredek Maribora.

Sedanja občinska uprava je pokazala, da misli tudi na bodočnost Maribora. Sedaj evete v Mariboru tekstilna industrija, dalekovodnega človeka pa že sedaj skrbi vprašanje, kaj bo z Mariborom, ko ta industrija ne bo več imela takega zaposlenja. Nujno je zato, da vlada čimprej izda zakon o minimalnih mezdah, ki istočasno predvideva tudi starostno zavarovanje delavstva. Izdatki za socialne svrhe zavzemajo precejšen odstotek vseh občinskih izdatkov. Pri tem ugotavljamo, da smo ob priliki predavanja praškega podžupana doktor Zenkla ugotovili, da mariborska občina glede izdatkov za socialno skrbstvo ne zaostaja prav nič za veliko Prago. Zaostaja samo v pogledu hiralnice, ki je v Mariboru pretesna in ji manjka vrt, dasi je drugače dobro oskrbovana. Zelo veliko izdaja mestna občina za oskrbo mladine — procentualno celo več, kakor Praga. Prvič je vnešen v letošnjem proračunu tudi znesek za dnevno zavetišče v V. okraju. Ze sedaj pa se je pokazala potreba, da se to zavetišče čimprej razširi.

Za kulturni napredek mesta.

Med izdatki za znanost, umetnost in prosveto je največja postavka namenjena mariborskemu gledališču. Izdatek je v glavnem odplačilo obrov, ki jih je mestna občina prevzela leta 1932. pri Mestni branilnici za gledališče. Zmotno je mnenje, da bi moralo Narodno gledališče kriti svoje izdatke z lastnimi dohodki. Občina je dolžna, da posebno v tem času, ko kinopodjetja predvaja same tujezične filme, omogoča gledališču obstoj in podpira tako gojitev kulture v našem slovenskem jeziku. Treba je javno poudariti, da je za Maribor velike nacionalne važnosti, da bo gledališče na vrhuncu in da bo deležno tudi čim večje podpore od strani banovine in države.

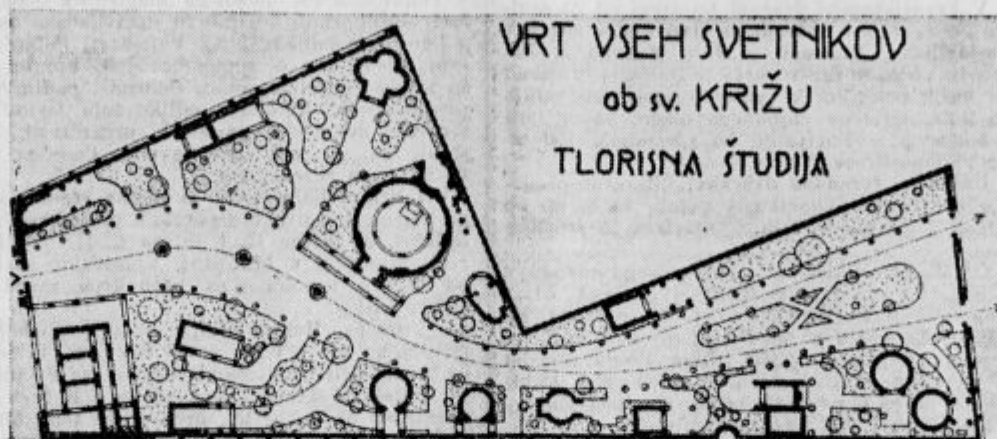
Bodoča občinska gradbena delavnost.

Novi proračun vsebuje tudi načrte za gradbeno delavnost v bodočem letu: Ureditev Kralja Pe-

tra trga je zasigurana z rednimi sredstvi ter bo v letošnji gradbeni sezoni končana. Ureditev Glavnega trga: načrti so v izdelavi ter je upati, da bodo do pomladi odobreni. Gmotna sredstva za ureditev trga in tlakanje Tattenbachove ulice se niso zasigurana v celoti. Če ne bodo zadostovala, se bo letos uredil samo vzhodni del trga. Ostale mariborske ceste: večina starih cest nima nobenega pravega temelja ter je prav površno zgrajeno. S sredstvi rednega proračuna in s pomožno akcijo se bo skušalo zgraditi čim več novih cest. Obnovilo se bo najmanj 10.000 m² asfaltnih hodnikov ter zgradilo 1000 m novih cestnih kanalov. Zgradba zasilnih stanovanj je najnujnejša naloga. Občina bo v njej investirala kupnino, ki jo bo dobila za vojašnice. Nova delavska stanovanja se bodo zgradila na periferiji mesta na desnem bregu Drave, sramotne barake in vagoni v Dajnki ulici pa bodo odstranjeni. Zgradba nove carinarice bo največje občinsko javno delo, ki se bo pa predvidoma pričelo spomladi l. 1938. Tudi vprašanje mestne tržnice se bo v najkrajšem času ugodno rešilo. Eno najvažnejših komunalnih vprašanj, o katerem bo letos razpravljala mestni svet, pa bo skica za izdelavo regulacijskega načrta in skica uredbe o njegovem izvajanju.

(Nadaljevanje poročila o poteku seje na 2. strani.)

Mrliška veža v Ljubljani

Na današnji seji občinskega sveta pride najbrže na dnevni red tudi obravnava o gradnji nujno potrebne mrliške veže, ki naj bi stala pred pokopališčem Sv. Križa. Ta mrliška veža je že dolgo v programu mestne občine. Sedanja občinska uprava pa misli ta načrt v resnici izvesti, ker ne more prenašati več sramote, da bi mesto Ljubljana še dolgo trpelo sedanje razmere z mrliškimi odri po zasebnih stanovanjih in zasilnimi mrliškimi vežami. Mrliška veža, kakor jo namerava sedanja občinska uprava zgraditi, ne bo mestne občine, vsaj njenega proračuna prav nič obremenila, ker se bo obrestovala sama z malimi prispevki, ki jih bodo plačevali svoji umrlih. Ti prispevki pa bodo še vedno manjši, kakor pa znašajo sedaj stroški za postavitve mrliškega odra v zasebnih stanovanjih. Mrliška veža bo stala pred pokopališčem Sv. Križa in je načrt napravil mojster arh. Plečnik.

Mrliška veža ne bo v dobesednem pomenu veža, temveč bo krasen vrt s cvetjem in grmovjem ter z okusnim obzidjem. Vsaka celica, v kateri bo na oder položena krsta, bo odločno ločena od druge. Absolutno bo obvarovana diskrecija za svoje pokojnikov. Mrliška veža bo obsegala 17 celic, podobnih kapelicam, kar bo za Ljubljano dolgo let zadostovalo. Ves mrliški vrt pa bo obsegal okoli 6000 kv. metrov. Pri vstopu bo malo upravno poslopje za paznika in shramba za opremo odriše ter čakalnica za preobleko duhovščine. Občinski svet je za zgraditev mrliške veže skoraj soglasen in upajmo, da bo danes sprejel načelni sklep o njeni zgraditvi in njenem financiranju, o čemer bomo še poročali.

Naša slika kaže tloris bodoče mrliške veže, ali boljše rečeno mrliškega vrta pri Sv. Križu.

Ljubljana ne bo shirala

Na tisoč prebivalcev pride 12,5 rojstev in 9,94 smrti

Ljubljanski mestni fizikat je izdal poročilo, v katerem obravnava nekatera prav važna zdravstvena vprašanja v Ljubljani. Poročilo navaja, da je Ljubljana štela dne 31. marca 1931 59.768 prebivalcev, do konca leta pa je to število naraslo na 64.000 prebivalcev, z zadnjo inkorporacijo sosednih občin pa na 84.000.

V l. 1936 se je rodilo v Ljubljani 2337 otrok, od teh je bilo 55 mrtvorojenih. Ljubljanka se rodila 1012 otrok. Nezakonskih otrok je bilo 87. Število nezakonskih otrok čimdalje bolj pada. Na tisoč prebivalcev pride 12,5 rojstev, to se pravi, da se vsakemu 80. ljubljanskemu prebivalcu rodi vsako leto en otrok. V primeri z drugimi enako velikimi mesti v Evropi je število novorojenčkov v Ljubljani zadovoljivo. Predlaskim je znašal promile 10,18, lani pa 10,9.

Izmed ljubljancev, ki so stalno prebivali v Ljubljani, je l. 1936 umrlo 835 oseb, to je 410 moških in 525 žensk. Umrljivost v Ljubljani znaša 9,94 na tisoč prebivalcev. Prirodni prirastek v Ljubljani se je torej znatno zvišal. Tudi ako Ljubljana ne bi imela naravnega dotoka z dežele, zato še ne bo shirala, ker bi ji zadoščal naravni prirastek. Ljubljanci se množijo sami od sebe!

Vzroki smrti so običajne, kakor jih navajajo vse statistike. Zboljane higijenske razmere imajo za posledico, da pada število smrtnih vzrokov zaradi jetike, pač pa raste število smrti zaradi raka. Največ ljudi pa je lani umrlo zaradi bolezni srca in žil, to je arterioskleroze in pa zaradi ostare-

losti. Ljubljanci umirajo pretežno v starejših letih in razveseljivo je obenem tudi to, da od leta do leta pada število smrti novorojenčkov.

Te številke dokazujejo ponovno in še bolj prepričevalno kakor prejšnja leta, da je Ljubljana zdravo mesto!

Inž. Milan Šuklje in tehniška fakulteta

Z blagopokojnim Milanom Šukljem je izgubila tehniška fakulteta v Ljubljani ne samo enega svojih najodličnejših prijateljev, ampak tudi moža, ki je ogromno prispeval k njeni ustanovitvi, ki pa se je pri tem znal držati vedno skromno v ozadju.

Ko so se s polomom avstro-ogrske monarhije v jeseni leta 1918 in v prvih mesecih leta 1919 vračali v domovino slovenski dijaki, ki so v res izredno velikem številu študirali na avstrijskih tehniških visokih šolah, je nastala nujna potreba, da se našim siromašnim mladeničem omogoči nadaljevati in dovršiti študije predvsem onim, ki so že itak mnogo pretrpeli v vojaški službi stare monarhije.

Mož, ki je imel dovolj poguma, da je zamislil in odločno zahteval ustanovitve najprej geodetskega tečaja na obrtni šoli v Ljubljani, nato pa takoj tudi cele tehniške fakultete, je bil ravno inž. M. Šuklje. Ze na sestanku inženjerjev 13. nov. 1918

se je slovesno ugotovilo, da je vprav on najbolj vnet, najvztrajnejši in najenergičnejši zagovornik ustanovitve tehniške visoke šole v Ljubljani.

Z veliko spretnostjo je inž. Milan Šuklje začel širiti svojo idejo in zanj v Ljubljani pridobivati pristaje tudi izven strogo tehniških krogov. Le njegovemu taktu in izrednemu poznanju ljudi in razmer se moramo zahvaliti, da se je ideja o potrebi take ustanovitve hitro razširila v domovini in v neverjetno kratkem času postala tako močna, da je dovela do popolnega uspeha.

Splošno je znano, kako naporno in odgovorno delo je vršila takratna vseučiliška komisija, ki je naletela na marsikatero odklonilno stališče, in s kakšnimi ogromnimi težavami se je morala boriti za ustanovitev popolne univerze v Ljubljani. Med tem pa, ko je boj za ustanovitev cele univerze postajal sem ter tja naravnost obupen, so stali tehniški krogi v Ljubljani in njim na čelu inž. M. Šuklje vedno z veliko energijo na stališču, da nujna potreba in zdrava pamet zahtevata otvoritev, eventualno via facti, vsaj nekaj začasnih tehniških tečajev. Ta odločna volja se je izražala v številnih dopisih, ki so bili naslovljeni na takratno poverništvo za uk in bogočastje v Ljubljani, kateremu je načeloval dr. Karel Verstovšek, ki ima glavno zaslugu za našo univerzo. Tesno je bilo sodelovanje teh krogov s takratno vseučiliško komisijo in njenim nadzornim predsednikom dr. Majaronom. Vendar smemo reči, da vse to prosvetno-politično zavzemanje morebiti ne bi moglo privedi tako hitro do cilja, ako ne bi bil ravno inž. Šuklje s svojimi sodelavci v tistem delu pripravil vsega detajla in predlagal vladi za zamišljene visokošolske tečaje kuratorij obenem s popolnim učnim redom in s popolnim seznamom prvega učnega osebja. Kdo more danes, v mirnih časih, še razumeti, kakšno velikansko delo so vršili navzlic razburljivim dogodkom takratne dobe inž. Šuklje in sodelavci, in kakšen boj so morali včasih biti za najmanjše detajle, bodisi, da je šlo za prostore, kjer naj bi se vršila predavanja, bodisi za prva denarna sredstva, ali pa za sestavo učnega osebja.

Ko so tehniški krogi, predvsem inž. M. Šuklje, spoznali, da bo v najkrajšem času res mogoče ustanoviti visokošolske tehniške tečaje, so to še enkrat 27. aprila 1919 zahtevali od deželne vlade z zelo dostojno in dobro utemeljeno resolucijo. Res je deželna vlada izvršila dne 19. maja 1919 imenovanje prvih predavateljev in inž. Šukljeta za predsednika kuratorija teh tečajev. Zopet je bil inž. Šuklje med tistimi, ki so z napornim in vztrajnim delom vodili vse priprave za fakultetno otvoritev teh tečajev, ki so se začeli s proslavo dne 19. maja 1919 v zelo težko pridobljenih prostorih obrtni šole v Ljubljani.

Ta dan je pa v resnici rojstni dan tehniške fakultete v Ljubljani, kajti ti začasni tečaji so z ustanovitvijo univerze v Ljubljani prešli v tehniško fakulteto.

Brez dvoma pa smemo reči, da je vprav pogum tistih, ki so pod vodstvom inž. Šukljeta navzlic vsem težavam in nasprotnim strujam ustanovili tehniške tečaje, ki so zaradi svoje izvrstne organizacije takoj neverjetno uspešni, mnogo pomagal do tega, da so širši krogi v državi spoznali našo sposobnost za organizacijo ne samo tehniške fakultete, ampak celokupne univerze. Tako je blagopokojni inž. Šuklje mnogo prispeval k hitri realizaciji najvišje kulturne želje našega naroda, to je univerze v Ljubljani.

Inž. Šuklje si je s tehniško fakulteto v Ljubljani postavil neminljiv spomenik svoje delavnosti, svoje ljubezni do domovine in svojih izrednih sposobnosti za organizacijo in za vodstvo ljudi. Tehniška fakulteta in vsi njeni prijatelji globoko žalujejo ob njegovem odprtem grobu ter mu bodo ohranili hvaležen spomin in trajno priznanje njegovih čisto prehitro pozabljenih zaslug.

Za poverje pristna
ANGLEŠKA VOLNA
TONI JAGER
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

André Gide: (Nadaljevanje.)

Vrnitev iz Sovjetske Rusije

Ne: občudovanja vredno tu je to, da je ta napol luksus, to udobje dano v užitek ljudstvu — če niso ti, ki prihajajo sem bivati, le preradi spet novi privilegiranci. Nasplošno uživajo prednost najbolj zaslužni, toda le pod pogojem, da so »pridni« da so docela »v liniji«, koristi in ugodnosti so deležni samo in zgolj ti.

Občudovanja vredno je v Sočiju to obilje sanatorijev in okrevališč okrog mesta, ki imajo vsa čudovito lego. Njihova popolnost je v tem, da je vse to zgrajeno za delavce. Toda človek še huje trpi, ko tik poleg teh stavb vidi delavce, zaposlene pri gradnji novega gledališča, ki so tako beraško plačani in nagneteni kakor slantiki po umazanih taboriščih.

Občudovanja vredni v Sočiju je Ostrovski.

Če sem že hvalil hotel v Sočiju, kaj naj rečem potem o onem v Sinopu blizu Suhuma, ki sočenskega močno nadkriljuje in je tak, da prenese primerjavo z najboljšimi, najlepšimi, najrazkošnejšimi kopališkimi hoteli v inozemstvu. Njegov čudoviti vrt izvirja še izpod stare vlade, hotelsko stavbo so zgradili prav v zadnjem času. Hotel je zelo pametno urejen, njegovo zunanje in notranje lice je kar se da posrečeno. Vsaka soba ima kopalnico in posebno teraso. Pohištvo kaže dovršen okus. Kuha v hotelu je odlična, ena najboljših, kar smo jih v Sovjetski Rusiji okusili. Hotel Sinop je na pogled eden izmed krajev na tem svetu, kjer se človek čuti izredno najbližje.

Poleg hotela so osonovali sovhoz, ki naj bi oskrboval hotel z vsem. Občudoval sem v njem vzorno konjušnico, vzoren hlev, vzorne svinjake in zlasti

ogromno kurnico po najnovejši modi. Vsaka kokoš nosi na nogi obroček s številko. Skrbno zapisujejo, koliko kura nese. Vsaka ima za to svoje posebno majhno gnezdo, kamor jo zapro in od koder ne more prej, dokler ne znese. (In ne morem si razlagati, kako da pri toliki skrbnosti jajca, ki nam jih dajejo na mizo v hotelu, niso boljša.) Pristavljam še, da morete stopiti v te živinske lokale žele, ko ste si otrli noge ob preprogi, ki je prepojena s sterilizirajočo snovjo, da si razkužite čevlje. Zival hodi seveda ob preprogi. Toliko slabše!

Če človek prestopi potok, ki meji sovhoz, zadene na vrsto brlogov. Tu prebivajo po štirje ljudje v luknji, ki meri dva in pol metra na dva metra, kjer znaša najmanjina po dva rublja na mesec in na osebo. Obred v sovhozu velja dva rublja. To je razkošje, ki si ga tisti, katerih mezda znaša le borih petinsedemdeset rubljev na mesec, pač ne morejo spoznati. Zadovoljiti se morajo s suho ribo in kruhom.

Ne ugovarjam temu, da so mezde nenake. Pristavljam, da je to bilo potrebno. Toda saj so sredstva za to, da se popravijo razlike v življenju. A namesto, da bi se te razlike omilile, se bojim, da se bodo začele še močneje poudarjati. Bojim se, da se bo prav kmalu izoblikovala nova vrsta delavske buržuazije, ki bo imela vsega (in bo temu primerno konservativna) in ki jo bo le preveč mogoče primerjati z malo buržuazijo pri nas.

Vseopovsod vidim v Rusiji znake, ki to naznajo. In kakor žal ne moremo dvomiti, da na dne

Novi zakon proti splavljanju je osupnil in prestrašil vse tiste, ki si zaradi nezadostnih plač niso mogli ustanoviti doma, osnovati družine. Presenetil je pa tudi druge in to iz docela drugih razlogov: ali niso z ozirom na ta zakon obljubljali nekakga ljudskega plebiscita, nekake ljudske posvetovanja, ki naj bi odločilo o tem, ali se zakon sprejme in stopi v veljavo? Ogromna večina se je (bolj

srca večine ljudi klub vsem revolucijam dremljejo mehkužni, norčavi buržujski nagoni, ki se ne menijo za drugega človeka, (zakaj človeka ni mogoče preoblikovati edino po zunanji poti) tako mi povzroča veliko nemira, ko vidim, kako se v današnji Sovjetski Rusiji tem nagonom posredno laskajo,

ali manj odkrito, to je res) izrekla proti temu zakonu. Ljudskega mnenja sploh niso upoštevali in zakon je bil na splošno osuplost sprejet takoj. Samo po sebi umevno časniki niso priobčili o tem nič drugega kakor odobravanja. V razgovorih pa, ki sem jih mogel imeti zaupno z več delavci o tem, nisem slišal drugega kakor sama boječa očitanja in jadicujoče udanost.

Ali je ta zakon v nekem smislu še opravičen? Kriv je dosti obžalovanja vrednih zlorab. Toda kaj naj človek z marksističnega stališča misli o drugem, še starejšem zakonu proti homoseksualcem? Ta jih izenčuje s protirevolucionarji (zakaj non-konformizem, neprilичen preganjanje celo v spolnih vprašanjih) in jih obsoja na pregon za pet let ter se jim kazen ponovi, če jih izgnanstvo ne popoljša.

(Gide zastopa v tej opombi zbolj svoje osebno stališče, ne pokaže pa kričečega nasprotja med marksistično propagando v Evropi, ki se zavzema za popolno svobodo v nagnanskem izživljanju v vseh oblikah, za svobodno ljubezen, za svobodno splavljanje ter med boljševisko prakso v Rusiji, ki vse te izrodke dejansko obsoja in sicer nič manj kruto kakor »reakcionarne« in »fashiistične« in »imperialistične« države. Podpiranje in zagovarjanje in pospeševanje razvratu je dobro tam, kjer služi razkrajanju družbe in načel, ki jih hoče boljševisem uničiti. V državni praktičnega socializma pa so ta propagandna sredstva prav tako prokleta kakor kjerkoli v nazadnjaški Evropi. Tudi novo razočaranje za vse, ki vidijo v socializmu sprostitev vseh gonov v človeški naravi in uresničenje popolne svobode. — Op. ur.)

in jih bodre z odločitvami v zadnjem času, ki so pri nas žele vznemirjujoče odobravanje. Z obnovitvijo družine (v kolikor je »socialna celica«), dediščine in volji, začenja poželenje po razkošju, po posebnih lastnih prevladovali nad potrebo po tovarstvu, po delitvi in po skupnem življenju. Ni dvoma, da ne pri vseh, pač pa pri mnogih. In človek vidi, kako se spet oblikujejo družabne plasti, če ne že celo družabni razredi, nekako plemstvo. Ne govorim tu o plemstvu zaslug in osebne veljave, marveč o plemstvu pobleznega mišljenja, enobraznosti, ki se bo v naslednjem rodu spremenilo v plemstvo denarja.

Ali je moja bojazen pretirana? Želim, da bi bila. Sicer pa nam je Sovjetska Rusija pokazala, da je sposobna, da nenadno in naglo spremeni svoj obraz. Toda močno se bojim, da se jim ne bo še kmalu zdelo potrebno, da bi se neprimakovanu spametovali in s tem na kratko zadgnili vrt temu pomešanjanju, katero sovjetski oblastniki danes odobravanja in pospešujejo. To spametovanje bi utegnili biti tako brezobzirno, kakor je bilo tisto, ki je končalo z Nepom. (Novo ekonomsko politiko, op. ur.)

Kako ne bi človeka zadelo zaničevanje ali vsaj brezbrzižnost, ki ju tisti, ki se čutijo »boljše ljudje« kažejo do »nižjih«, do služabnikov, do rokodelcev, do moških in ženskih dinarjev, in rekel bi do siromakov. Jasno, v Sovjetski Rusiji ni več razredov, so pa siromaki. Preveč siromakov, dosti preveč. Jaz sem pa vendar upal, da siromakov ne bom več videl, ali natančneje: prišel sem v Sovjetsko Rusijo prav zato, da bi jih več ne videl.

*) In kakor odsev tega, kakšno hlapčevstvo, kakšna uslužnost pri služnadi, ne le po hotelih, kjer je služabništvo včasih dovršeno dostojanstveno, hkratu pa prav tako prisrčno, marveč zlasti pri tistih, ki ima posla z oblastniki, z odgovornimi činitelji!

* Slavni, oslepeli ruski dramatik in pisatelj. (Op. ur.)

Drobne novice

Koledar

Petek, 12. februarja: Obljetnica kronanja papeža Pija XI.; Evlija, devica, mučenica.

Novi grobovi

+ V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala ga. Jerica Stopar. Pokopali jo bodo danes ob 4 pop.
+ V Dravljah pri Ljubljani je umrla gospa Marija Jelovšek. Pogreb bo v soboto ob 4 pop.
+ V Dev. Mar. v Polju je umrl gospod Josip Černe, orožniški stražmojster v p. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne.
Naj jim sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Iz banovinske službe. Zvaničnika Hribar Andrej pri okrajnem načelstvu v Kamniku in Zabar Ivan pri okrajnem načelstvu v Krškem sta napredovala za upravno pisarniška uradnika v X. položajni skupini. Politijski stražnik pripravnik Belantič Avgust pri upravi policije v Ljubljani je napredoval za policijskega stražnika III. razreda.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno za prtljivo z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S br. 14868, 25. V. 35.

— Trije kraji na Dolenskem zopet elektrificirani. Pretekli teden so bili priključeni na omrežje banovinskih elektrarn Videm pri Krškem, Stara vas pri Vidmu in St. Lovrene pri Trebnjem. Banovinske elektrarne so s tem priključili še skoraj popolnoma dokončane gradbeni program sedanjega proračunskega leta. V kratkem bosta še priključeni Velika Loka, Mirna in Leskovec pri St. Janžu, s čimer bo program banovinskih elektrarn v tem proračunskem letu izpolnjen. Kljub temu, da je minilo komaj 40 dni novega leta, je zaradi milega vremena uspelo Kranjskim deželnim elektrarnam, da so zgradile v tem kratkem času nad 15 km električnega omrežja. Banovinske elektrarne bodo tudi v prihodnjem proračunskem letu nadaljevale za kulturno in gospodarsko povzdigo Slovenije nad vse važno elektrifikacijsko akcijo in ni dvoma, da bomo tudi v novem proračunskem letu doživeli še velike razširitve banovinskega električnega omrežja.

— Požar. Iz Sv. Vida nad Valdekom smo prejeli: V ponedeljek, 8. februarja je ob 8 zvečer začelo goreti pri posestniku Antonu Stineku p.d. pri Kunu. Požar je uničil vse gospodarsko poslopje do tal. Živino so rešili. K sreči je veter pihal proti jugu, sicer bi bilo zgorelo tudi župnijsko gospodarsko poslopje, župnišče in cerkev, ki je v bližini. Kako je požar nastal, ni znano. Škoda je velika, zavarovalnica pa mala.

— Klub železničarjev JRZ, krajevni odsek Grosuplje, ima v nedeljo, 14. febr. ob 10 popoldne v gostilni Koprivce širši sestanek za okraj Grosuplje, prog: Škofljica—Višnja gora—Grosuplje—Kočevje. Na dnevnem redu je: volitev odbora. — Člani-omiljeniki so vabljani, da se v čim največjem številu udeležijo sestanka.

— Varaždin — važno železniško križišče. Z gradnjo proge Varaždin—Koprivnica, bo postal Varaždin važno železniško križišče. Iz Varaždina bodo šle štiri proge, in sicer proti Zagrebu, Čakovcu, Ivanici in Koprivnici.

— Donava narašča. Kakor poročajo, Donava zaradi toplega in deževnega vremena stalno narašča. Pri Novem Sadu je v zadnjih 24 urah (v sred) narasla za 28 cm.

— V prilogi Službenih novih št. 30 je objavljen »Pravilnik o uporabi in upravljanju a fondom za pospeševanja turizma v turističnih krajih naše države. Fond bo ustanovljen pri Državni hipotekarni banki v Beogradu.

Danes, 12. t. m. ob 20. uri bo v novi frančiškanski dvorani predavanje

o »Narodnem življenju in šegah v Jugoslaviji«

Predavatelj g. JULIJ ROGULJA bo z besedo in 150 diapozitivov podal nekaj najbolj svojiskih in značilnih prizorov iz življenja jugoslovanskih narodov ter njihovih šeg.

Vstop prost.

— Smrt dveh kmetov v narasli vodi. V vasi Lužani pri Slav. Brodu se je zgodila huda nesreča, ki je zahtevala dve človeški življenji. Zadnje dni je reka Orljava močno narasla, tako da je segala do mostnic. Most je bil v nevarnosti, da ga voda zalije in odnese. V sredo zvečer so peljali kmetje štiri voze drv. Ker so vedeli, da preti nevarnost, so vozili čez most počasi. Prva dva voza sta srečno pripeljala čez most. Nato sta zapeljala na most druga dva voza. Ko sta bila na sredi mosta, se je most zrušil in oba voza s konji in voznikoma vred sta padla v naraslo Orljavo. Kmetje so prihiteli na pomoč, pa je bilo že prepozno. Oba voznika sta utonila in z njima tudi štiri konji.

— Ostavka župana zaradi premajhne plače. Župan občine Bosanska Petrovica Mile Balaban, je zaradi tega, ker mu je občinski odbor znižal plačo od 2000 na 1500 Din, že pred časom podal ostavko na župansko mesto, ki pa ni bila sprejeta. Te dni se je ponovno sestel občinski odbor, ki pa je vztrajal na stališču, da županova plača ne sme znašati več kakor 1500 Din. Balaban je zapustil sejo in občinski odbor je sprejel njegovo ostavko. Balaban je bil izvoljen pri zadnjih občinskih volitvah na zemljoradniški listi.

— Naši gostje — kako jim streežemo, spisa S. M. D. Kump, učiteljica gospodinjstva šole. Ima 68 strani in 68 slik in stane v platno vezana 45 dinarjev. Založila jo je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — To je po vojni prva slovenska knjiga, ki bo izpolnila veliko vrzel v gospodinski literaturi vsake gospodinjke, to je o streežbi (serviranju) pri mizi in predpripravi za razne pojedine — bankete, čajanke ali v domačem krogu med prijatelji in znanci. Knjigo toplo priporočamo tudi kuharicam, gospodinskim pomočnicam in bivšim učenkam gospodinskih šol in tečajev ter natakarcem in natakarkam.

— Največja hitrost je misel. Sedaj se mudite pod palmami vročega afriškega sonca in sedaj ste pri CIMEAN zobni kremi, ki vas ne izpušči! Odložite se in stalno jo uporabljajte!

— Proti zaprtju so Leopile blago in zanesljivo učinkujejo odvajalno sredstvo iz sanih rastlinskih sestavin, ki je popolnoma neškodljivo tudi pri trajni uporabi. Leopile so se izvrstno izkazale celo v kroničnih slučajih. Dobiva se v vseh lekarnah. — Oglas reg. S. br. 31.490 dne 24. XII. 1935.

Ljubljana

V petek, 12. februarja

Gledališče

Drama: Petek, 12. febr.: Zaprtje. — Sobota, 13. febr.: Simfonija 1937. Izven. — Nedelja, 14. febr. ob 15: Repoštev. Mladinska predstava. Globoko znižane cene od 14—2 Din. — Ob 20: Korajža velja! Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Opera: Petek, 12. febr. ob 15: Madame Butterfly. Dijaška predstava. Globoko znižane cen od 10 do 2 Din. — Sobota, 13. febr.: Navihanka. Izven. — Nedelja, 14. febr. ob 15: Sveti Anton, vseh za ljubljenejše patron. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Baletni večer. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Predavanja

V Frančiškanski dvorani bo drevi ob 20 zanimivo predavanje o »narodnem življenju in šegah v Jugoslaviji«. Predavatelj g. Julij Rogulja iz Zagreba bo podal nekaj prizorov iz življenja in navad vseh naših pokrajin, ki po svoji svojiskosti vabijo tako ljubitelja tega narodnega blaga, kakor tudi foto-amaterja. Predavanje bo spremljalo 150 izbranih diapozitivov. Vstop prost!
Union — verandna dvorana: Literarno predavanje dr. Toneta Vodnika, v petek, 12. t. m. ob četrti na 7. Vabljeni članice »Savice« in srednješolke.

Dr. Fedor Mikšič, šef biometričnega zavoda v Zagrebu, bo predaval o temi »Dolgoletno življenje človeka: z vidika stalnega izboljšanja človeških razmer in napredka higijene s posebnim ozirom na našo državo. Predavanje bo pod okriljem Prirodoslovnega društva v torek 16. t. m. ob 18 v mineraloški predavalnici univerze. Vstopnina 4 din, za dijake 2 din.

Prireditve in zabave

Dobrodela prireditve v prid Kolodvorskega misijonu. Tudi letos prirede Krizariji in Klarice posebno prireditve, katere čisti donos odstopijo Kolodvorskega misijonu. Ta prireditve bo v nedeljo, 14. t. m. ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Vsi prijatelji Krizariji in Klarice, pa tudi Kolodvorskega misijona iskreno vabljani. Sedeži in stojišča kakor pri običajnih frančiškanskih prireditvah.

Veliki simfonični koncert Adamičevih orkestralnih del bo drevi ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Tudi ta koncert nam pokaže izredno plodovitega slovenskega komponista, ki je pisal ravno tako posrečena in splošno priljubljena dela za orkester kakor za zbor in posamezne glasove. Sedeži od 30 Din navzdol so v predprodaji v Matični knjižnici. Istotam se dobi spored.

Zvezna strelska družina v Ljubljani poziva vse svoje članstvo, da se udeležijo obveznih strelskih vaj pri »Levuc« vsaki petek v tednu. Pridite posebno danes, da se poskušimo po stari navadi.
Stare in mladino opozarjamo, da pojo Trboveljski Slavki v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 14 Adamičeva dela za mladinski zbor. Vstopnice se naročajo potom šolskih vodstev. Sedeži po 4 in 3 Din, stojišča po 2 Din.

Sestanki

Društvena soba v Vzajemni zavarovalnici. Drevi ob 8 sestanek Prosv. društva Ljubljana-mesto. Govoril bo g. dr. Josip Voršič.
Seja Češkoslovanske-jugoslovanske lige bo drevi ob tri četrti na 9 v društvenih prostorih.

Kino

Kino Kodeljevo: Danes in jutri »Stari in mladi kralji« (Emil Jannings) in češka opereta »Ti, moj sveti Antonček«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Zadnja pol inž. Milana Sukljeta

Ljubljana, 11. febr.

Slovenska javnost in zastopniki slovenskega gospodarstva so imeli danes popoldne dolžnost, da spremlijo na zadnji poti pokojnega inž. M. Sukljeta z njegovega doma v Beethovnovi ulici na pokopališče. Udeležba je pričala o velikem ugledu, ki ga je pokojnik užival. Na krsto pokojnika je bilo položeno danes popoldne mnogo vencev.

Popoldne ob 4 se je zbrala velika množica predstavnikov in občinstva v Beethovnovi ulici, ki je izkazala zadnje časti zaslužnemu pokojniku. Cerkevne obrede so opravili o. o. frančiškani s provincialom o. dr. Rantom na čelu. Nato so sledili govori. Prvega je imel predsednik Zbornice za TOI g. Jelačin, ki je zlasti omenjal zasluge pokojnika za slovensko gospodarstvo in za napredek Dolenjske; drugi govor je imel g. Anton Krejči, bivši predsednik Zveze industrijcev, ki je na glasal neumorno delo pokojnika za napredek slovenske industrije; tretji govornik g. Fran Terseglav, urednik »Slovenec«, je spregovoril v imenu Ljubljanskega kluba in v imenu kulturne javnosti. Naglašal je, da je pokojni inž. Suklje poleg svojega praktičnega dela spoštoval in pospeševal tudi kulturno udejstvovanje.

Razvil se je nato velik žalni spreved, v katerem so šli za sorodniki in prvi vrsti ban dr. Natlačen z načelnikom trgovskega oddelka dr. Marmon, dalje zastopstvo Zveze industrijcev, zastopstvo Zbornice za TOI, mestni župan dr. Adlešič z več občinskimi svetniki, predsednik trgovskega društva »Merkur« dr. Windischer z odborniki, zastopniki raznih industrijskih, inženjskih, trgovskih in obrtniških korporacij ter delegacij. Enako so bili zastopani veleposlani ter razne korporacije in organizacije naših gospodarstvenikov.

Pokojnemu inž. Milanu Sukljetu, ki je toliko doprineel za napredek Slovenije, bomo vsi ohranili trajen hvaležen spomin!

1 Postne pridige v stolnici bo imel prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman vsak petek zvečer ob 7. Naslov njegovih pridig bo: »Završeni Jezus«. Prva pridiga bo danes. Ob tri četrti na 7 bodo litanije in kratek križev pot, nato postna pridiga. Vsi verniki ste najljubšeje vabljani, da se postnih govorov prevzvišenega udeležite.

1 Rekvizijem sa + g. inž. Milana Sukljeta bo danes, v petek, ob 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi. 1 XVIII. prosvetni večer, ki bo drevi ob 8 v verandni dvorani hotela Union, je socialnega značaja. Na dnevnem redu je predavanje o Kolodvor-

skem misijonu v Ljubljani, ki ga vrši že dolgo vrsto let SK Zenska zveza. Kot predavateljica nastopi gđ. Anica Lebarjeva. V besedi in sliki bo pokazala delo te dobrodelne organizacije, Dekleta, ki prihajajo iz dežele, pogosto zabreduje v blato in se zgube. Neznano jim je to delo, nihče jih ni opozoril, kam naj se obrnejo, ko pridejo v mesto. Nedavno smo slišali, da je morala ljubljanska policija lansko leto postopati proti 177 propadlim dekletom. Dolžnost naša je, da se za te socialne institucije vsaj zanimamo, če ne moremo sami sodelovati ali podpirati. Z modrim nasvetom in z duhovnimi sredstvi bi bilo marsikatero slovensko dekle in žena rešena propada. Vsi dobro misleči meščani in idealna mladina se vljudno vabijo na nocojšnji prosvetni večer.

1 H. Smrekarjev slikarski in risarski tečaj bo spet odprt h koncu t. m. ali takoj v začetku marca, če se priglasi zadostno število učenec in učencev. Vsi, ki so se v teku prejš. leta zanimali za ta tečaj, so vabljani, da se vpišejo na polo v trgovini Tiskovne zadruge, kjer je na vpogled tudi pola s popisom podrobnejših pogojev in načina pouka. Tečaj bi bil primeren tudi za šolarice in šolarje, ki potrebujejo pomoči, inštrukcij. Za te bi se določile posebne ure pouka v skupinah — za škronejši honorar. (Glej reklamni plakat v oknu Tiskovne zadruge.)

1 Odlikovanje matere padlega prostovoljca. V četrtek, dne 18. februarja t. l. ob 11 popoldne bo izročil predsednik mestne občine g. dr. Adlešič v veliki dvorani mestnega magistrata gospe Kumieli Jožeti zlato kolajno za državljanske zasluge, s katero je odlikoval Nj. Vel. kralj Peter II. na svoj rojstni dan 8. septembra 1886 njo in druge še živeče matere naših, v Dobruddi padlih vojni prostovoljcev. Izročitvi odlikovanja bodo prisostvovali deputacije narodnih organizacij, prisostvuje naj pa tudi širša javnost. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

1 Pripravljalni tečaj za dijake srednjih šol, ki ga prireja Društvo brezposelnih profesorjskih kandidatov, se prične 15. t. m. na I., II. in III. drž. real. gimnaziji v Ljubljani. Vpisovanje vsak dan od 8 do 4 popoldne na vseh treh zavodih. — Odbor DBPK.

1 Gospa Herta Kralj, soproga gledališkega igralca, ni identična z gospo Kraljevo, ki je pela na pustni prireditvi »Bohemijski večer« v Ljubljani.

1 Dobrim sreem. Revna vdova, mati treh otrok, v starosti od 6—10 let, brez vsake pokojnine ali službe, leži v bolnišnici, vsa strta, je brez vseh sredstev in še na stanarini ima velik zaostanek. Prosi usmiljena srca za mlie darove. Najmanjši dar bo z veliko hvaležnostjo sprejet. Darove prosim na upravo »Slovenec«.

1 Nevarna nesreča hlapca. Včeraj popoldne se je smrtno nevarno ponesrečil 32-letni hlapec Janez Udovč, zaposlen pri prevozniku Dečmanu v Vodmatski ulici 19. Pri delu ga je konj tak nevarno brenil v trebuh, da mu je prebil želodec. Udovč je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Proti večeru je bil Udovč že v agoniji.

1 Za post — »Bebenčevoc polenovko! 1 Spremembe posesti. V zemljiški knjigi okrajnega sodišča je bil izvršen prenos lastninske pravice do parcele št. 269/1 k. o. Peterako predmestje I. del na mestno občino ljubljansko. Parcela je občina kupila od Kuratorija slepecev v Ljubljani za 62.000 din. Parcela meri 1553 m². — Drugače zemljiška knjiga doslej ne zaznazuje večjih kupcij s hišami in zemljišči. — Drž. upokojenec Josip Ivanc je kupil od Špelke Miličič par. št. 49/28 k. o. Gradsko predmestje v izmeri 736 m² za 90.000 dinarjev. — Na Kodeljevem se splošno svet prodaja od 50 do 70 din m². — Posesnik Jakob Šušteršič v Mednem je kupil od upokojenega orožnika Antona Kastelica posestvo vl. št. 339 k. o. Stanežiče za 120.000 dinarjev. — Zasebnica Marija Frankova, stanujoča na Gosposvetki cesti št. 7, je kupila od pekovega mojstra Josipa Jerka hišo št. 178 v Stojicah z vrtom za 197.000 din.

1 Legalizacije listin na sodišču. Glavna pisarna okrajnega sodišča je imela preteklo leto obilo posla z overitimi podpisov na raznih listinah. Naval strank je dnevno velik. Pride jih tudi do 50 in še več. Lani je pisarna overovala 2997 podpisov, predlanskih 2597.

1 Stanovanjske odpovedi. V preteklem letu je okrajno sodišče zaznamovalo 1643 stanovanjskih odpovedi (1520 v letu 1935). Deločin je bilo lani 235— predlanskih 308.

Celje

c Knjižnica Katoliškega prosvetnega društva v Celju je poslovala doslej le ob delavskih. Ker pa se vedno bolj zanimajo za knjige okoliščani in delavci, ki med delovnim časom ne morejo ponje, zato bo odsej knjižnica poslovala tudi ob sobotah od 6—7 zvečer in ob nedeljah popoldne od 8—10. V knjižnici dobite vedno tudi najnovejše knjige.

c Okrajni odbor društva Rdečega križa v Celju bo imel v četrtek, dne 18. t. m. ob 20 v sejni dvorani na mestnem poglavarstvu redni letni občni zbor.

c Z vilami in kolom nad očma. Florjana Jožefa, 44-letnega posestnika v Zelenem, občina Vel. Pirašica je 18 letni posinovljenec Krempuš Stane doma v hlevu, med prepriom zabodel z vilami v deeno roko, s kolom pa ga je udaril po glavi tako močno, da mu je počila lobanja. Težko ranjenega Florjana so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer se sedaj zdravi.

c Delovanje gasilske čete v Trnovljah pri Celju v letu 1936. Pred dnevi je bil redni letni občni zbor gasilske čete v Trnovljah pri Celju. Iz poročil posameznih funkcionarjev je bilo razvidno, da je četa prav pridno delovala. Blagajniško stanje izkazuje 15.800 Din dohodkov in prav toliko izdatkov. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor s predsednikom g. Tuhtarjem na čelu.

c Smrtna nesreča 70-letnega berača. Na nepeljnično aredo popoldne okrog 11 se je peljal celjski trgovec g. Anton Ulaga z avtomobilom v Konjice. Pred klancem med Frankolovem in Konjicami je videl starega reveža, ki je počasi etopal po desni strani. Tik, preden se je g. Ulaga pripeljal do njega, je starček, morda iz naglušnosti ali zmedenosti hotel preokreniti cesto. G. Ulaga je avto takoj zavrl, vendar je svetilka od avtomobila zadela starčka v sence tako močno, da je padel nezavesten na tla in po nekaj minutah izdihnil. Na kraj smrtni nesreče je g. Ulaga dal takoj poklicati uradno komisijo iz Konjice, ki je ugotovila dejanski etan. Mrtvega neznanca so prepeljali v mrtvašnico v Konjice, kjer se bo vršila obdukcijska.

c Otvoritev nogometne sezone. V nedeljo, dne 14. t. m. bo na Glaziji v Celju prijateljska tekma med SK Amaterjem iz Trbovelj in SK Celjem. Ker je zasedel SK Amater v ljubljanski skupini 1. razreda 2. mesto, bo tekma gotovo zelo zanimiva.

c Drevi ob 8 bo v kavarniških prostorih hotela Union redni letni občni zbor Strelske družine v Celju. Obvezno za vse člane, vabilo se pa tudi prijatelji. Po končanem zborovanju nagradno strehanje.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 Leharjeva opereta »Melodije ljubavi«. V glavni vlogi Martha Eggerth. — Ob 14 matineja »Mladost zmaguje« in Schmelling contra Lucio.

Konrad Gologranc — 50 letnik

Danes se sreča s Abrahamom g. Konrad Gologranc, stavbenik v Celju. Z ljubenzijo se je poprijel poklica svojega očeta — stavbarstva — in se vzorno usposobil v tej stroki doma kakor tudi v Gradcu na tehnični šoli. Kot preizkušen stavbenik z dolgoletno prakso je drugim mojstrom za zgled, a ne le v stroki, ampak tudi v socialnem pogledu. Pri zadnjem stavbinskem mezdnem gibanju, je prvi priznal upravičene zahteve stavbinskega delavstva. Znan ni le v ožji domovini, temveč tudi naši južni bratje ga kličejo, kadar gre za vzorno, solidno delo. Monumetalna palača Ljudske posojilnice v Celju in več drugih velikih zgradb je njegovo delo. Tudi v drugih mnogih deluje in je priznan govornik. V januarju je obhajal 25-letnico aktivnega gasilskega udejstvovanja in gabski gasilski četi, je starešina celjske gasilske župe in član osrednjega odbora gasilskega zveze. Kot mestni svetnik in referent mestnih podjetij skrbno ocenjuje dela za napredek mesta Celja in mestnega gospodarstva. Je tudi član načelstva Ljudske posojilnice v Celju in deluje v strokovnih organizacijah. Katoliško prosvetno društvo in druga kulturna, prosvetna in socialna društva podpira kot malokateri — Bog mu naj povrne že na tem svetu. Je član Apostolstva moč in fantov ter pristopa vsako prvo nedeljo v mesecu k mizi Gospodovi. Lepo je videti tudi to ko pripeljeta z gospo soprogo Marico vse štiri otroke v počitnicah tudi ob delavniških k sv. maši. — Naš tisk se je vsidral v njegov dom in krščanske knjige in revije. Zaveden Slovenec je. Za valove nemčurstva je znal graditi obramba društva, a klonil ni tudi ob preganjanju v zadnjih letih. Bog nam daj več takih moč in vsem dolgo življenje.

Maribor

m Na državni akademiji za glasbo in upodabljanje umetnost na Dunaju je začetkom tega tedna napravila diplomski izpit z odličnim uspehom gospa Ljubinka Fürst-Leskovar, hči dr. Josipa Leskovarja iz Maribora in žena ing. arh. Danila Fürsta. Ze kot kandidatinja je nastopila v veliki mednarodni konkurenci za glasbo in petje na Dunaju. O tem je prinesel strokovni list »L'Informateur« v juljski številki 1936 njene slike in sledečo kritiko: »S kristalno čistim, kultiviranim glasom je zadenela »Die Mandnacht« od Schumanna in »Majka« od Hatzeja. Ta mlada, jako nadarjena jugoslovanska prijaša iz šole gospe prof. Singer-Burian. Njen operni repertoar obsega že številne partiture, ki jih je odela v slovenskem, nemškem, italijanskem in francoskem jeziku.« Mladi pevki iskreno čestitamo.

m Nov Slomškov portret. Mariborski kipar Sojč je napravil Slomškov portret ter ga izložil na vpogled v Tiskarni sv. Cirila na Koroski cesti. Glava je tako izrazito izdelana, da moremo reči, da je to eno najbolj posrečenih del. Za šole in društva kakor tudi za javne urade bo portret najlepši okras.

m Občinske doklade na Pobrežju pri Mariboru znašajo 52 in ne 25 odstotkov, kakor je to v našem zadnjem poročilu napravil tiskarski skrat.

m Poročila sta se poslovdajo trdve Spracek g. ing. Drago Speglic in gospodična Lidija Salomon, hčerka poslovdajo trdve Radio Maribor. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

m Pragzdovinsko naselbino so odkrili pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. To dokazuje žara, pridobljena nedavno za mariboski muzej. Grobišče se je nahajalo na mestu današnje šole.

m Rok za vlaganje napovedi za pridobnino je na podlagi rešitve finančnega ministra podaljšan do 15. februarja.

m Opozorilo davkoplačevalcem. Davčna uprava za mesto Maribor opozarja, da potече 15. februarja skrajni rok za plačilo v I. četrtletju v plačilo dospelo zgradarine, pridobnine, pavšalnega davka na poslovni promet in luksuz, rentnine, družbenega davka in vojnice.

m Plemenit dar. Nameščenci okrajnega načelstva Maribor desni breg so darovali Karitativni zvezi v Mariboru 365 Din namesto venca na krsto pokojne matere okrajnega načelnika g. dr. Janka Šiske. Karitativna zveza, ki podpira reveže in druge pomoči potrebne ljudi z obleko, živili, hrano itd., se nameščencem-darovalcem toplo zahvaljuje.

m Ljudski oder. Drevi ob 20. sestanek Ljudskega odra na odru. Vsi!

m Predavanje o Bolgariji bo v soboto 13. t. m. v Studencih. Vstopnine ni.

m Prihodnja dramska novost v gledališču bo ljudska igra »Cevljari Hit«, ki jo pripravlja režiser Peter Malec.

m Podružnica ZAKZ v Mariboru vabi vse absolvente kmetijskih in absolventke kmetijsko-gospodinskih šol iz bivše Stajerske na zborovanje, ki bo dne 7. marca t. l. v Mariboru. Zborovanje je za vse zelo važno, zato naj pridejo v čim večjem številu. Natančen spored in kraj zborovanja bomo še pravčasno objavili.

m Celov vas so okradli. Nad vas Lokavec pri Gornjem Cmureku so se spravili tatovi ter so v nekaj zaporednih nočeh okradli skoraj vse vašane. Tako so odnesli posestniku Pošu 4 panje čebel, 15 kokoši in 70 kg moke, posestniku Golobu panj čebel in vse meso iz dimnice, pri Schneiderju meso od pravkar zaklane svinje, pri Trillerju panj čebel in iz kieti 130 kg fižola, pri Perku meso iz dimnice in obleko, pri Eberhardu pa so se lotili hlapca ter mu odnesli obleko in čevlje. Toliko vlovom in tatvin vašani ne pomnijo. Morala je biti na delu celotna tolpa vlomilcev, ki jo sedaj orožniki zasledujejo.

Mariborsko gledališče

Petek, 12. februarja: Zaprtje.
Sobota, 13. februarja ob 20 uri: »Baron Trenk«. Zadnje gostje Marij Šimone.
Nedelja, 14. februarja ob 15: »Kadar se utrga oblak«. Znižane cene. Zadnje. — Ob 20: »Dežela smehljajca«.

Uboj na pustni večer

Iz Sv. Jurija v Slov. goricah nam poročajo: Na pustni večer med 9. in 10. je šel v družbi fantov 21-letni posestnikov sin iz Zitene Avgustin Sauerl iz gostilne domov. Med potjo so srečali Ignacija Sumandla, 35-letnega bivšega posestnika v Zitencih. Brez vsakega povoda je letel Sumandl za Sauerlom in ga udaril s kolom po glavi. Prebil mu je lobanjo in je Sauerl drugi dan umrl. V zadnjem času vedno bolj se pojavljajo podivjanost vzbuja splošno ogorčenje.

Poizvedovanja

Majna uata denarja je bila najdena na Večni poti, oziroma pod Rožnikom. Naslov najditelja v upravi »Slovenec«.

Gospodarstvo

Naše rudarstvo napreduje

V decembru je primeri z novembrom narasla produkcija črnega premoga od 40.810 na 42.376 ton, zmanjšala pa se je produkcija rjavega premoga od 329.896 na 327.019 ton, prav znatno pa je narasla produkcija lignita, in sicer od 101.023 na 127.246 ton.

Med ostalimi važnejšimi rudami je narasla produkcija železne rude od 44.201 na 45.900 ton, kromove rude od 4995 na 5099 in svinčenokrove rude od 63.370 na 80.011. Izredno povečanje pa izkazuje produkcija boksita od 22.450 na 47.219 ton in je s tem dosegla ta produkcija rekordno višino zaradi znatnega izvoza, saj je bilo decembra prodano v inozemstvo 39.240 ton boksita, novembra pa 33.515 ton.

Nadalje je narasla o dnovembru na december produkcija pirita od 4515 na 12.900 ton ter produkcija bakrene rude od 47.120 na 68.397 ton.

TOPILNIŠKA PROIZVODNJA

Tudi topilniška proizvodnja se je v decembru v primeri z novembrom znatno dvignila, tako je narasla produkcija surovega železa od 3845 na 5943 ton, bakra od 3001 na 4987, svinca od 233 na 1234 in cinka od 265 na 500 ton.

NAPREDEK V RUDARSTVU LETA 1936

V naši rudarski produkciji zavzema prvo mesto premog. Lani je v primeri z letom 1935 narasla produkcija vseh vrst premoga od 4.368.304 na 4.502.923 ton. Toda tudi lanskega leta 1936 zaostaja za najvišjo produkcijo leta 1929 za nad 1 milij. ton, ker je tedaj znašala naša produkcija okoli 5,6 milij. ton.

V naslednjem podajamo pregled produkcije našega rudarstva za zadnja leta v tisočih ton:

	premog	žel. ruda	bakr.	svinč.	cink.
1930	5274	431	493	181	
1933	3594	52	565	686	
1934	4812	180	662	749	
1935	4368	235	649	743	
1936	4508	436	582	748	

Nadalje je znašala v zadnjih letih produkcija v tisočih ton:

	pirit	boksit	krom. ruda
1930	50	95	51
1933	20	81	26
1934	23	85	47
1935	80	190	60
1936	93	313	59

Iz tega je razvidno, da je lani najbolj narasla produkcija boksita ter postajamo glede tega vedno važnejša država na svetovnem trgu. Največji producent boksita na svetu je Francija, ki je proizvedla leta 1935 512.800 ton, sledi Madžarska s produkcijo 185.000 ton leta 1934, nato v Evropi Italija 131.900 ton leta 1934 in Grčija.

Tudi topilniška proizvodnja kaže za lansko leto prav lepe rezultate. Tako je znašala produkcija v tonah:

	železo	bakr	svinec	cink
1930	35.011	24.463	10.049	5505
1933	30.756	40.318	6.356	3461
1934	32.620	44.370	9.808	4368
1935	21.703	39.000	7.554	3565
1936	45.479	41.071	6.783	4402

Iz pregleda se vidi, da se je lani proizvodnja surovega železa več kot podvojila, dočim je povečanje produkcije bakra in cinka manjše, topilništvo svinca pa izkazuje nižje rezultate kot v letu 1935.

producerski proces približno 60 odstotkov onih delavcev, ki so izgubili svojo zaposlenost v letih krize.

Prav znatno se je v januarju povečalo število bolnikov, in to predvsem moških, dočim je število žensk v bolnišniškem statusu celo padlo. Odstotek bolnikov znaša 3,31%, kar je izredno veliko.

Povprečna dnevna zavarovana meza se je zmanjšala od decembra na januar od 22,56 na 22,42, je pa bila še vedno za 0,09 din višja kot januarja 1936. Skupna dnevna zavarovana meza je znašala januarja letos 1.836.845,60, kar pomeni v primeri z decembrom zaradi zmanjšanja števila zavarovancev zmanjšanje, toda v primeri z januarjem 1936 je narasla za 100.145,60 din.

Sejmsko poročilo

Sejmsko poročilo iz Kranja 8. februarja

Cene živine so bile naslednje: voli I. vrste 5,50 Din, II. vrste 5 Din, III. vrste 4,50 Din za 1 kg žive teže; telice I. vrste 5,50 Din, II. vrste 5 Din, III. vrste 4 Din za 1 kg žive teže; krave I. vrste 4,50 Din, II. vrste 4 Din, III. vrste 3,75 Din za 1 kg žive teže; teleta I. vrste 8 Din, II. vrste 7,50 Din za 1 kg žive teže; prašiči speharji 8,50 Din, prašiči pršutarji 7,50 Din za 1 kg žive teže.

Od zadnjega sejma so se cene živine samo malo spremenile; tako je padla cena telic III. vrste za 0,50 Din pri 1 kg; cena krav III. vrste pa se je dvignila za 0,25 Din pri 1 kg. Večje nazadovanje cen pa opažamo pri prašičih. Cena prašičev speharjev je padla za 0,50 Din, prašičev pršutarjev pa za 1 Din pri kilogramu.

Meso: goveje meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 8—10 Din, III. vrste 6—8 Din za 1 kg. Svinčina 16 Din, svinjska maet 19 Din, slanina 17 Din, čisti med 24 Din, neprana volna 24 Din, oprana volna 32 Din za 1 kg.

Kmetijski pridelki: pšenica 192 Din, ječmen 185 Din, rž 180 Din, oves 182 Din, koruza 140 Din, fižol 250 Din, krompir 75 Din, lučna 1800 Din, seno 70 Din, slama 40 Din, jabolka I. vrste 600 Din, jabolka II. vrste 500 Din, jabolka III. vrste 400 Din, suhe češnje I. vrste 1000 Din, II. vrste 900 Din, III. vrste 800 Din, pšenična moka 300 Din, koruzna moka 240 Din za 1 q.

Mleko 2 Din, finejšje kvalitete vino 16 Din, navadno vino 10 Din za liter.

Svinjski sejem v Mariboru 5. februarja

Na ta sejem je bilo prignanih skupno 116 komadov prašičev, prodanih pa 51 rillecev. Cene so bile naslednje: mladi prašiči, 7—9 tednov stari, 125—155 Din komad, 3—4 mesece stari 160—225

Din komad, 5—7 mesecev stari 285—360 Din komad, 8—10 mesecev stari 385—570 Din komad, 1 leto stari 900—1000 Din komad.
Cena za 1 kg žive teže je bila 5,50—7 Din, za 1 kg mrtve teže pa 8—11,50 Din.

Julij Meini d. d. v Zagrebu izkazuje za lansko leto povečanje čistega dobička brez prenosa od 0,03 na 0,11 milij. din pri glavnici 4,0 in donosu 6,7 (6,8) milij. din. Bilančna vsota družbe je narasla od 16,35 na 16,56 milij. din.

Francosko-srbska banka Zaradi povečanja poslova, posebno v zvezi z izvozom žita je pričakovati pri tej banki znatno povečanje dobička, tako da je mogoče računati na zopetno izplačilo dividende (zadnjičkrat je znašala dividenda za 1935 5%).

Naš uvoz avtomobilov narašča. Po podatkih agencije »Jugoslovanski kurir« je lani uvoz avtomobilov v našo državo znatno narasel. Tako smo uvozili 1228 (leta 1935 970, 1934 340) potniških avtomobilov, 427 (203, 152) tovorn. vozil vse v skupni vrednosti 55,6 (39,5, 17,1) milij. Din. Pripominjamo, da je znašal uvoz avtomobilov leta 1933 samo 182 osebnih in 100 tovornih voz v vrednosti 10 milij. Din.

Borza

Dne 11. februarja.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen ter je beležil v Ljubljani 238 denar, v Zagrebu in Belgradu 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani nazadoval na 7,81—7,91, v Zagrebu pa na 7,7250—7,8250, v Belgradu pa celo na 7,6617—7,7617.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30,65—31,35, v Belgradu 31,15—31,85.

Italijanske lire so v zasebnem kliringu beležile v Ljubljani 228,80—231,20, v Belgradu 2,40 blago.

Nemški čeki so v Ljubljani zopet popustili na 12,35—12,55, v Zagrebu na 12,28—12,48, za sredo februarja 12,20—12,49, za konec februarja 12,2850—12,4850, za sredo marca 12,30—12,50, za konec marca 12,2050—12,4950. V Belgradu so beležili 12,2773—12,4773.

Skupni devizni promet je znašal v Zagrebu 3.185.903 din, v Belgradu 3.201.000 din. Efektini promet je bil v Zagrebu srednji, v Belgradu pa je znašal 2.126.000 din.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold	2386,66—2401,26
Berlin 100 mark	1756,02—1769,90
Bruselj 100 belg	736,44—741,50
Curih 100 frankov	990,45—1003,52
London 1 funt	213,65—215,71
Newyork 100 dolarjev	4336,01—4372,32
Pariz 100 frankov	208,50—205,03
Praga 100 kron	152,23—153,33
Trst 100 lir	229,19—232,27

Curih: Belgrad 10 —, Pariz 20,44, London 21,47, Newyork 438,375, Bruselj 73,95, Milan 23,075, Amsterdam 239,40, Berlin 176,30, Dunaj 78,50 (81,70), Stockholm 110,70, Oslo 107,00, Kopenhagen 95,85, Praga 15,28, Varšava 82,90, Budimpešta 86, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,47, Buenos-Aires 132,5.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 86—87,50, agrarni 51—52, vojna škoda promptna 387—389, beglške obveznice 72—72,50, 8% Blerovo posojilo 90—92, 7% Blerovo posojilo 79—80, 7% posojilo Drž. hip. banke 96,50—97,50, Trboveljska 230 den.

Zagreb: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 87—89, agrarni 52—53, vojna škoda promptna 390—394 (390), beglške obveznice 71 den., 8% Blerovo posojilo 90 den., 7% Blerovo posojilo 79,75—81 (80), 7% posojilo Drž. hip. banke 95—100. — Delnice: Priv. agrarna banka 200—205, Trboveljska 235—240, Nar. sum. 20 bl., Danica 40 den., Isis 15 den., Gutmann 40—50, Osi. liv. 170—180 (170), Osi. sladk. tov. 175—188, Dubrovačka 300 den., Jadr. plov. 400 den., Oceanica 250 bl.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 88,25 den (88,50), agrarni 51,75—52,50 (52), vojna škoda promptna 392,50—394 (392), 2. 392—393 (392), 3. 392—393, 4. 393, 5. 392, beglške obveznice 72—73, 8% Blerovo posojilo 90—91,50 (91,50—90), 7% Blerovo posojilo 80—82 (81), 7% posojilo Drž. hip. banke 96 bl. (94), 7% slab. posojilo 86 den. (83,50). — Delnice: Narodna banka 7400 bl. (300), Priv. agrarna banka 203,50—204,50 (204).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

1909) v dveh knjigah na več ko 800 straneh. Delo ima predvsem politično-zgodovinsko vrednost.

Belgrad bo svečano proslavil bližajočo se stoletnico Puškinove smrti. Posebej emigrant-ski Rusi, ki imajo svoje središče pri nas v Belgradu, so širokopotezno zasnovali proslavo. Razen drugega bodo izdali obsežen Puškinov zbornik v rusčini, ki ga je uredil prgl. dr. Aničkov, predgovor pa je napisal znani ruski učenec in erbski filolog dr. Aleksander Belič. Razen tega namerava uprava Kolarčeve Narodne univerze izdati erbski zbornik o Puškinu in dve knjigi prevodov iz njegovih del. Tudi »Srpski književni glasnik« bo prihodnje številko posvetil izključno Puškinu. Prav tako tudi »Južni pregled« v Skopju.

Za 50-letnico obstoja belgrajske akademije izidejo štiri pomembne publikacije, ki jih bo izdala sama akademija, in sicer: obširno poročilo o razvoju akademije v zadnjih 50 letih, knjiga o fondih in ustanovah akademije, pregled vseh akademij izdaj od 1866 do danes, in register vseh Godišnjakov od začetka do danes. O pomenu tega dela pred vsem za našo bibliografijo ni treba izgubljal besedi.

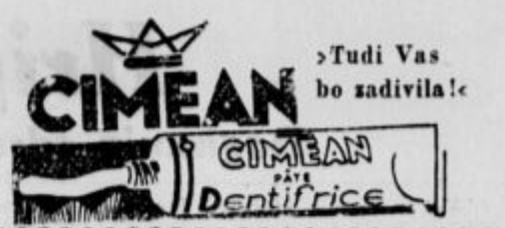
V posebnem ponatisu je izšla razprava dr. Dimitrija Kiriloviča: »Asimilacioni uspehi Madžara u Bačkoj, Banatu i Baranji«.

Danica Radovanović-Radivojević je izdala obsežno geografsko študijo z naslovom »Suezki kanal« (144 strani).

Obširnejšo študijo o že umrlem pisatelju Dinku Simunoviću je objavil Vice Zaninović. Posebnih odkritij ne prinaša, pač pa je pomembna posebej v kolikor obširno poročila o pisateljevem življenju.

Za 3-letnico smrti mladega Branimira Čosića je njegov prijatelj, kritik Boško Novaković, zbral 28 njegovih člankov in kritik ter jih izdal v lični knjigi z naslovom »Kroz knjige i književnost«. Pred vsem so pomembne razprave o srbohrvaških piscih, tako o Bori Stankoviću, Simunoviću, Rasku Petroviću in še nekaterih.

Izšel je »Rečnič srpsko-hrvatskog književnog jezika«, dr. Luja Bakotića, znane srbo-hrv. prevajalca sv. pisma. Slovar je izšel na 1400 straneh in obravnava blizu 60.000 besedi.

Bodoča svetovna prvaka v drsanju — Ljubljancina

Ljubljana, 11. februarja.

Preteklo nedeljo je bilo v Pragi tekmovalje za evropsko prvenstvo v umetnem drsanju. Med tekmovalci v parih sta vzbudila splošno pozornost mlada Dunajčana Erich in Ilse Pauschin. Erich je star šele 17 let, njegova sestra pa 16 let. V prisotnosti več tisoč gledalcev, med katerimi je bil poleg diplomatskega zbora, ministrov in predstavniki oblasti sam predsednik republike dr. Beneš, sta mlada Dunajčana izvajala na ledu atrakcije in figure, s katerimi sta občinstvo nenavadno navdušila. Splošno mnenje je bilo, da sta to najboljša drsalca v parih. Tembolj je bilo zato občinstvo iznenadeno, ko so sodniki prisodili prvo mesto, kakor lansko leto na olimpijadi, zopet nemškemu paru Herber-Baier. Razlika je bila le ta, da je v G. Pa padla sodniška odločitev v prid para Herber-Baier soglasno, dočim sta bila letos dva sodnika že za par Pauschin. Če upoštevamo, da je prisodila prvo mesto Dunajčanama vsa praška publika in tudi že dva sodnika, potem smo lahko prepričani, da bo morda že prihodnje leto ta mladi dunajski par, ki ima že srebrno olimpijsko kolajno, postal svetovni prvak.

Erich in Ilse Pauschin pri treningu na dunajskem drsalšču.

Za nas Ljubljancina bo to posebno razveseljivo. To pa radi tega, ker sta mlada umetnika v drsanju ljubljanskega pokolenja in torej tako rekoč Ljubljancina. Družina Pauschin je že cela desetletja ena znanih starih ljubljanskih rodbin, ki ima še sedaj trgovino v Wolfovi ulici, Erichov in Ilsin oče se je pred vojno izselil iz Ljubljane na Dunaj, kjer se je poročil ter sta se v tem zakonu rodila nadarjena Erich in Ilse. Ljubljanci imamo torej vsekor vzrok, da smo na mladi drsalni par ponosni. Bilo pa bi prav, če bi mlada drsalca pokazala svojo umetnost enkrat tudi v rodnem mestu svojega očeta, to je v — Ljubljani. Letos bo za to prepozno, morda pa bi se dalo to izvesti prihodnje zimo, ko bosta zopet najresnejša favorita za svetovno prvenstvo.

Izleti na bosansko-hercegovske planine

Ob priliki smučarskega zleta se bodo priredili izleti na Trebevič, Treskavico, Bjelašnico, Čvrnsnico in planino Prenj.

Sarajevo, februarja.

Smučarji in športniki, ki bodo prišli ob času bodočega smučarskega zleta kraljevine Jugoslavije v Sarajevo, bodo imeli priliko spoznati Bosansko-Hercegovske planine, ker bodo, kakor je znano, v okviru tega zleta prirejeni razni izleti. Za izlete pridejo v poštev planine Trebevič, Treskavica, Bjelašnica, Prenj in Čvrnsnica. Zato bomo skušali omenjene planine tu na kratko opisati.

Planina Trebevič se dviga južno od mesta Sarajeva, tako da del sarajevskega predmestja leži na podnožju Trebeviča. Iz Sarajeva do vrha planine vodi avtomobilska cesta, pa je zato Trebevič v poletnih mesecih priljubljena izletna točka sarajevskih meščanov. Pod vrhom, v nadmorski višini 1916 m, je udobna planinska kočica »Aleksandrov dom«, last »Društva planina Bosne in Hercegovine«, a na pol poti med mestom in »Aleksandrovim domom« je prav tako ob avtomobilski cesti druga planinska kočica »Dom kralja Petra«, last sarajevskega planinskega društva »Romanija«.

Planina Treskavica meji na Jahorino. Ta planina se med drugimi bosanskimi planinami odlikuje po obilju vode in po raznovrstnosti flore in faune. Na Treskavici planini se menjavajo v nenavadnih kontrastih golo kamenje z bujno sočnatim rastlinjem, a pod vrhom Treskavice je neštevilno izvirov in planinskih jezer. Treskavica za sedaj še ne pride mnogo v poštev za zimski šport, ker se nima zgrajenih planinskih koč. Na planini Treskavici pa tudi na ostalih bosansko-hercegovskih planinah se nahajajo množestvilne kočice, v katerih bivajo poleti siromasti hercegovski pastirji s svojimi čredami.

Planina Bjelašnica smatramo v zgodovini našega turizma in planinarstva za najvažnejšo planino, ker so jo turisti in planinci posejali že ob koncu preteklega stoletja. Na drugi strani je Bjelašnica zanimiva po tem, ker se nahajajo na tej planini človeška naselja do 1500 m nadmorske višine. Bjelašnica leži na meji med Bosno in Hercegovino, obenem pa je ta planina vodno razvodje med Jadranskim in Črnim morjem.

Planina Prenj spada k Hercegovini in se razteza 140 km daleč od Konjice do Mostarja. Tudi na Prenju so množestvilni pastirski domovi, v katerih prebivajo pastirji poleti. Za zimski šport je prišla planina Prenj prihajati v poštev šele od l. 1929 dalje. Tega leta je namreč prva smučarska ekspedicija prekorčila Prenj. Ker dotlej pozimi človeška noga še ni stopila na Prenj, se je med domačim ljudstvom zanj udomačil naziv hercegovska Himalaja. Na Prenju so izvrstna smučarska zemljišča, najlažje pa se na to planino pride preko Konjice.

Planina Čvrnsnica leži na Prenju nasproti, na desnem bregu Neretve, med železniškimi postajama Jablanica in Brežnica. Po svoji absolutni višini je Čvrnsnica druga največja planina v Bosni in Hercegovini. Na Čvrnsnici ni stalnih človeških naselbin, temveč tudi na njej le poleti pasejo pastirji. Pristop na Čvrnsnico je najlažji od železniške postaje Jablanice. Planinci v zimskem času le malo posejajo Čvrnsnico, zato pa je ta planina poleti zelo dobro obiskana. Na Čvrnsnici je kraljevo lovišče, na katerem je zgrajenih mnogo lovskih koč.

Kulturni obzornik

Restavracijska dela v Sikstinski kapeli

V Sikstinski kapeli v Rimu, katere strop krasi znamenita Michelangelova slikarja scen iz stvarjenja sveta, stoji že dolgo časa odri, ki domala zastrajajo pogled na umetnino. Ti odri so dali lani povod raznim neresničnim vestem, da se bodo po naročilu vatikanskih oblastev vse gole figure oblekle ozir. spolakljiva mesta zakrila, kakor se je konec 16. stol. zgodilo z nagimi figurami na Michelangelovi sliki Poslednje sodbe, nahajajoči se na oltarni steni iste kaple. V posebnem uradnem pojasnilu je Vatikan te tendencio razširjene vesti demantiral s pristavkom, da ne le, da ni bila nameravana nikak preobleka nuditel na stropu, temveč da je bil namen papeža, tudi na sliki Poslednje sodbe odstraniti na prizadetih figurah tista oblačila, katera jim je nataknila priderija (ta izraz je rabilo vatikansko pojasnilo) nekaterih protireformacijskih faktorjev. Strokovno mnenje izvedencev je pa odločno odavetovalo vsak poseg take vrste na sliki Poslednje sodbe, ker bi bila s tem ogrožena freska sama. Glede na vse to in glede na vso skrb današnjega papeža za umetnost so omenjene vesti še bolj brez podlage.

Dejstvo je, da se na Sikstinskem stropu vrše sedaj neobhodno nujna in že dolgo odlašana popravila, in zaradi njih so postavljeni oni ogromni odri. Strop sam je postal zadnje čase zelo slab in je na mnogih mestih omet odstopil od podlage. V slikarstvo so prišle neštete razpokline, ki jih od spodaj seveda ni mogoče videti, ki pa od blizu preprežajo sliko. Za popravilo nudi strop zaradi tega silno težaven problem, ker je treba odstraniti nevarnost, ki preti iz votlih mest ometa. V to svrbo obrizgavajo restavracijo s sfino tenkimi iglastimi evmli tekočo umetno maso v votline, in sicer prav tako, kakršno je rabil za omet Michelangelo, masa sestoji iz ene tretjine apna in dveh tretjin pozolanske zemlje, zmehčane v kazeinu. S posebnou pravico, ki ometa ne izpostavlja nevarnosti, da bi

se nalomil, potem pritisnejo odstopivši sloj k podlagi. Restavriranje je poverjeno znanemu restavralorju prof. Biagottiju, ki mu pomagajo njegovi sodelavci.

Prislonjen neprestano k slikarji, je profesor Biagotti med popraviljem dognal že več dolejš neopaženih in neraziskanih stvari. Tako na primer sledi on in njegovi restavralorji na stropu po strukturi, barvi in mehab ometa natančno obseg dela, ki ga je Michelangelo izvršil v enem dnevu, tedaj delo onega dne. Baje so te dnevnice porcije izredno velike in upravičujejo sloves, ki ga uživa Michelangelo kot avtor del kolosalnih mer. Dalje se da ugotoviti na podlagi tehnike mešanja ometa in njegovega poslikovanja, da se je Michelangelo posluževal vseh dotlej mu znanih tehnik in da je skoraj vsak dan delal svojo znamenito sliko v kaki drugi tehniki nego prejšnji dan. In tudi glede lastnosti ometa se ta restavracijska dela prinesla že nekatere važne podatke. Prof. Biagotti je prepričan, da je ves glavni, to je figuralni, del stropnega okrasa lastnoročno delo Michelangela samega. — Mojestrovim učencem je pripadla kvečjemu naloga izvesti kakke podrejane, manj važne ornamente ali arhitekturne slikarje.

Ko bo obnovitveno delo v Sikstinski kapeli zaključeno in strop zopet ojačen za prestajanje nevarnosti, ki jim je izpostavljen, rezultati in spoznanja restavralorjev pa objavljeni, bomo gotovo čuli še marsikaj, kar bo na eni strani povečalo veličino Michelangela, na drugi pa obogatilo izkustva sodobne restavratske prakse. R. Ložar.

Srbohrvaška kronika

Slovenist na belgrajski univerzi Uroš Džonić je v »Godišnjici Nikole Čupića« objavil daljšo razpravo o Matiju Majarju. Pred leti je na istem mestu razpravljaj v nadaljevanjih o srbohrvaški narodni poemi in njenih vplivih pri starejših slovenskih književnikih.

V Skopju je Rasko Purić objavil knjigo z naslovom »Rabotnički Jug«, ki pomeni zanimivo psihološko in socialno študijo Južne Srbije, posebej njen današnji težki položaj.

Bivši minister dr. M. Nintić je objavil obsežno delo v francosčini o Aneksijski krizi (1908—

Hripa, kuga, kolera

Dognanja zdravstvenega urada Društva narodov v Ženevi

Kakor poroča »Geneva Press«, je higijenski oddelek Društva narodov v Ženevi z ozirom na veliko širjenje hripe po vsem svetu priredil posebno anketo pri vseh državah, katere so bile naprosene, naj vse natančne podatke o tej bolezni pošljejo v Ženevo brzojavno. Iz tega je tudi razvidno, kako velike važnosti je ta anketa za pre-sojo te hude bolezni, ki danes razsaja po vsem svetu. Čeprav do sedaj še niso prišli odgovori od vseh strani, vendar se že na podlagi doslej došli odgovorov da presoditi vsa resnost te nalezljive bolezni.

Najnovejši podatki iz raznih delov sveta kažejo, da se ta nalezljiva bolezen še vedno širi ter da se ne ve, kdaj bo dosegla svoj višek. Zaradi tega je upravičena trditev, da je sedanja hripa huda bolezen, ki se kakor kuga vedno bolj širi.

Pretekli teden je Nemčija naznanila, da razsaja ta nalezljiva bolezen v 57 mestih, ki imajo več kakor 100.000 prebivalcev ter da je v teh krajih umrlo skoraj 400 ljudi za to boleznijo, v čemer pa niso všeti tisti mrličji, ki so pomrli zaradi pljučnice, ki se je razvila iz hripe. Teh mrličev, ki so umrli zaradi pljučnice, ki se je razvila iz hripe, pa je najmanj 500. Najhujše je doslej razsajala hripa v Berlinu, Hamburgu in Monakovem.

Iz Združenih držav severne Amerike so prejšnji teden poročali, da je tamkaj bilo naznanjenih 4000 primerov hripe, kar je z ozirom na navadno število 1500 precej visoka številka.

Najhujše gospodari in razsaja hripa v Londonu, kakor je sploh huda na vsem Angleškem. Kakor je ugotovila Zveza narodov je samo zadnji teden januarja na Angleškem umrlo za hripo nič manj kakor 1137 ljudi. V tem številu pa niso obseženi mrličji, ki so za to boleznijo pomrli v manjših krajih.

Tudi v drugih severnih državah se hripa vedno bolj razširja. Samo v mestu Kodanj-Kopenhaagen je en sam teden zbolelo za to boleznijo več kakor 1000 ljudi.

Zlasti poučen pa je brzovaj poljskega zdravstvenega urada iz Varšave, ki sporoča, da so zdravniki bolniških blagajen sedaj za celih 100% bolj zaposleni kakor so bili navadno. Samo dne 25. januarja je med 320.000 varšavskimi zavarovanci kar 19.000 ljudi potrebovalo zdravniško pomoč.

Med tem ko hripa v Avstriji le prav malo nastopa, je pa tam bolj huda na Češkoslovaškem, kjer je v 14 dneh zbolelo 685 ljudi, med katerimi so trije umrli. Dalje je v Švici hudo obolelo 192 ljudi, med katerimi jih je 5 umrlo, na Madžarskem pa je zbolelo 99 ljudi, kolikor je pač ugotovljeno. Stevilo pa bo prav gotovo še mnogo večje, ker marsikdo svoje bolezni niti ne naznani ne.

Katera starost je najbolj nevarna?

Zdravstveni oddelek Društva narodov je prav skrbno pripravil to anketo. Zato so nam na razpolago podatki, kateri nam pridejo prav za obravnavanje tega vprašanja z raznih vidikov. Tako se je na podlagi zbranih podatkov dalo ugotoviti, v kateri starosti je hripa človeku najbolj nevarna.

Prav med hripa je bila v Londonu končana medicinska preiskava, ki je dognala, da je ta bolezen precej nevarna za ljudi nad 50 letom. Med obolevnimi žrtvami hripe zadnji teden jih je bilo 46, ki so bili starejši ko 65 let, 22 nad 55 let ter le 22 med 35 in 55 letom. Otrok in pa mladih ljudi do 25. leta je umrlo vsega ekupaj le 8.

Kje najbolj umirajo?

Kakor je razvidno iz dejstva samega zdravstveni oddelek Društva narodov silno hitro deluje, zato so njegovi znanstveni izsledki že sedaj na razpolago. Tako je ta oddelek dognal tudi, v katerih središčih je ta umrljivost najhujša.

Med vsemi evropskimi pokrajinami je smrt najhujše divjala na otoku Malti, kjer je med vsakimi 1000 prebivalci smrt pobrala 23 ljudi, kar je vsekakor zelo visoka številka. V portugalskem mestu Lizbona in v francoskem mestu Nantes je smrt med 1000 prebivalci zahtevala 21 žrtev. Nato sledi druga mesta: 19 smrti na 1000 prebivalcev je prišlo v romunskih mestih Bukarešta in Cernauti, 18 v glavnem mestu Grčije Atenah. Pač pa je smrt še mnogo bolj kosila v deželah zunaj Evrope. V deželah izven Evrope je povprečna številka mrtvih na 10.000 prebivalcev 25 do 30. Zato pa je umrljivost toliko manjša v sredinevropskih deželah. Lansko leto je na primer na Dunaju med 1000 prebivalci umrlo samo 13 ljudi. Ravno isto razmerje velja za Prago. V Švici pa je ta številka znašala celo samo 12. Če naj morda ta statistika pomeni in dokazuje, kje so ljudje najbolj zdravi, bi morali reči, da je najbolj zdravo mesto na svetu vsekakor Rotterdam, kjer je na 10.000 ljudi umrlo le 7. Podobne razveseljive številke kažejo tudi druga holandska mesta, poleg pa še Detroit v Ameriki in pa Moravska Ostrava.

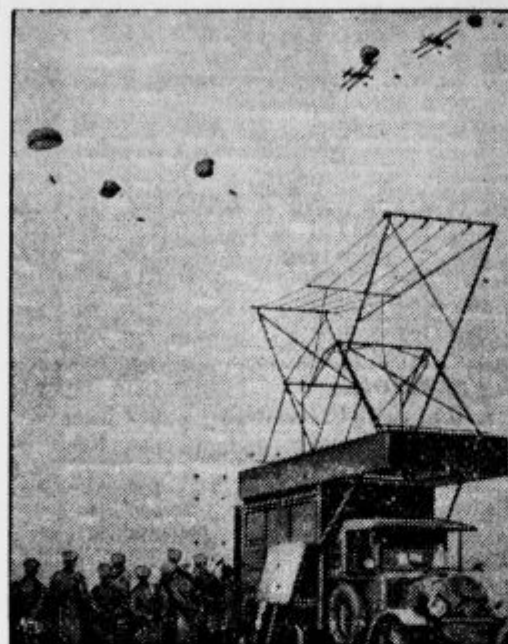
Kuga in gobavost v Evropi!

Če že govorimo o kužnih in nalezljivih boleznih, je prav zanimivo vprašanje, ali je v Evropi še kaj kuge, katera je nekdanj tako strašno morila naše prednike po teh krajih. Saj še dandanes etoje po naših poljih tako imenovana kužna znamenja, ki so jih naši predniki postavili v spomin tistim strašnim morijam, ki jih je med našimi pred-

niki povzročala kuga. Kuga je bila prav gotovo najstrašnejša bolezen, zaradi katere so izumrli celi rodovi, cele vasi in tudi mesta.

Kakor je sedaj dognal zdravstveni oddelek Društva narodov, je bilo nekaj kužnih slučajev lansko leto samo na otoku Malta, in sicer je bilo tamkaj 10 kužnih bolnikov. Tudi v Ameriki ta bolezen ni bolj pogosta, čeprav je treba povedati, da so lansko leto v brazilskem mestu Ceara imeli nekako kužno epidemijo, kjer je obolelo za kugo 106 ljudi. Zraven pa je takoj treba poudariti, da dandanes kuga ni več tako smrtonovarna, ker ne umrje za njo več toliko ljudi. Zdravniška veda je sedaj že tako napredovala, da se more upirati tudi kugi. Tako je tudi v brazilskem mestu Ceara med 106 kužnimi bolniki umrlo samo 46.

Toda precej bolj pogosta je v Evropi druga strašna bolezen, namreč gobavost, o kateri smo mislili, da nam ne more nič in da je omejena na jutrovske kraje. Sedaj se je ta bolezen, kakor smo brali, pojavila celo v Italiji. Kakor poroča zdravstveni oddelek Društva narodov, so v zadnjih treh mesecih lanskega leta imeli en slučaj gobavosti v Avstriji, na Turškem 16, na Grškem 14, poleg tega pa nekaj slučajev na Estonskem, Latviji, Holandiji in Španiji.

Leteča provijantna kolona. Angleški letalci so imeli te dni svoje vaje v kentski grofiji. Pri teh vajah so poskušali z letali preskrbovati odrezano armado z živežem. Živež so zadelali v pločevinaste posode, katere so potem letala na primernih in določenih mestih metala na tla. Na levi vidimo, kako letala mečejo posode z živežem. — Na desni vidimo, kako pločevinaste posode z živežem nosijo k letalom.

Velika stavka v ameriški avtomobilski industriji

Že dolgo časa traja velika stavka delavcev ameriške avtomobilske industrije General Motor v Flintu ameriške države Michigan. Dasi stavka že dolgo traja, vendar doslej nič ne kaže, da bi se kaj kmalu končala. Dasi je ameriška zvezna vlada vse storila, da bi posredovala in dosegla za delavce ugodne pogoje, se je doslej še vsak sporazum razbil. Najprej je nagajal generalni ravnatelj podjetja, ki je vladi in Rooseveltovemu odposlancu metal polena pod noge. Ko je ameriška vlada nazadnje več ali manj uklonila objesnost tega magnata, so pa komunistični agitatorji med delavstvom dosegli, da se je položaj od ene strani poostil.

Vlada je dosegla, da bi bila družba voljna pogajati se zaradi plač. Toda stavkajoči, ki so prišli pod vpliv komunističnih agitatorjev, nočejo izprazniti tovarn, kjer že dolge tedne sede in leže. Večina delavstva je že sita stavke ter bi rada pogajanja, ker se zaveda, da jim bo predsednik Roosevelt šel na roko ter jim pomagal. Toda nasilni komunistični agitatorji so doslej ustahovali vse zmerne delavske elemente. Kakor vele zadnja poročila, bo sedaj zvezna vlada poslala v Flint zvezno vojsko, katera bo prišla komunistične agitatorje ter razglasila obsedno stanje, dokler se stvar ne umiri.

Oblast predsednika Roosevelta, ki se trudi, da bi to stavko čim prej končal, je hotela tiste stavkajoče, ki imajo zasedeno tovarno, izbežati iz tovarne tako, da bi zaprli celi centralne kurjave, tako da bi one notri mraz prisilili, da pridejo na dan. Toda stavkajoči v tovarni so rekli, da bodo kurili kar v tovarni. Ker se je zaradi tega bati, da bi nastal v tovarni požar, so odnehali od grožnje ter pustili stavkajočim centralno kurjavo.

Kakor že rečeno, se pa delavno delavstvo vedno bolj vzemirja, ker jih komunisti tako neumno strahujejo. Že nad 1000 delavcev tega podjetja se je zglastilo ter izjavilo, da naj oblast na-

Legar in kolera.

Bolezen hripe prav za prav zdravniško znanstveno še ni dognana. Nekateri jo prištevajo k nalezljivim kužnim boleznim. In zanimivo je, da ta bolezen letos nastopa s posebno silo, med tem ko druge kužne nalezljive bolezni v leti meri pojemajo. Vse to je ugotovil zdravstveni urad Društva narodov.

Vendar pa so posledice kolere in legarja še vedno zelo hude. V zadnjih mesecih leta 1936 je legar precej pogosto nastopal na Češkoslovaškem, pa tudi v nekaterih drugih srednj evropskih državah. Samo na Češkem so v zadnjih treh mesecih lanskega leta ugotovili 2500 slučajev legarja, med katerimi je bilo 150 smrtnih. V Evropi so po več tisoč slučajev legarja ugotovili na Francoskem, Grškem, Portugalskem in na Turškem. Nekaj tisoč slučajev legarja je bilo tudi v naši državi. Čudno pa je, da je izza vojske skoraj popolnoma izginila kolera, ki je včasih tudi silno razsajala. V zadnjih treh mesecih lanskega leta v Evropi sploh ni bilo nobenega slučaja kolere.

Torej lahko mirne duše rečemo, da se zdravstveno stanje ljudstev mnogo boljša, čeprav sedaj razsaja hripa, o kateri pa pričakujejo v Ženevi še brzovajnih poročil iz 70 držav sveta.

Pustne maskare v Mainzu na Nemškem si na pepelnico v reki Renu perejo prazne mošnjičke, kar je kaj značilno za popustno razpoloženje pustnih maskar po vsem svetu.

Francoski rdeči prostovoljci beže iz Španije

Kakor poročajo pariški listi, se je iz Španije v Francijo znova vrnilo 279 francoskih prostovoljcev, ki so se bojevali v vrstah rdeče španske milice zoper generala Franca. Eden izmed njih je zastopnik pariškega lista »Figaro« takole dejal: »Jaz ostanem sicer nasprotnik fašizma, ne bom pa več komunist!« To svojo izjavo je podkrepil z izjavo, da so španski komunisti s francoskimi prostovoljci neizrečeno slabo ravnali. Zadosti hrane so dobivali samo sovjetsko-ruski prostovoljci, ki so dobivali v redu tudi svojo mezdo. Francoski prostovoljci pa niso dobivali niti jesti, kaj še da bi jim bil kdo plačeval kako mezdo.

V torek zvečer se je v Parizu zbralo na zborovanje kakih 25.000 ljudi, ki so prišli poslušat francoske prostovoljce, ki so se vrnili iz Španije. To zborovanje je sklical vodja francoske ljudske stranke, bivši komunistični voditelj Doriot. Na tem zborovanju so prostovoljci poročali, da vlada v Španiji, katero sedaj vodijo levičarski ekstremisti, največja anarhija ter da bo komunistizem Španijo docela razdeljal. Po teh poročilih je Doriot povedal, da se v mednarodni rdeči brigadi na španskem bojuje še 20.000 francoskih prostovoljcev. Zato je zahteval od vlade, da mora te Francoze odpoklicati. Zlasti pa mora francoska vlada ustaviti nabiranje novincev za Španijo. Govornik je pozval francoski narod, naj se otrese moskovekega sovjetskega jarma.

»Dve vstopnici za gledališče sem kupil.«
»Imenitno, Tone, takoj grem in se oblečem!«
»Le kar! Do jutri večer, ko bo predstava, boš menda že opravljena!«

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčicec«.

Za bolnike s sladkorno boleznijo

Omaka iz zelenjave

Cebulice-šalotke na drobno sesekljaj, malo odušiš v presnem maslu, dodaš sesekljanih jurčkov, zaliješ s četrti litra belega vina in kuhaš do polovice. Potem daš v to »belo omako«: (50 g presnega masla raztopiš, potreseš s 50 g moke, mešaš na ognju 5 minut. Priliješ vrelega mleka, kuhaš 20 minut, precediš skozi krpo in daš spet 50 g presnega masla in ščepec soli —) in kuhaš skupno 10 minut, okisaš z limonovim sokom in slednjič potreseš s sesekljanim peteršiljem. (Lahko narediš tudi »holandsko omako«, ki smo jo zadnjič objavili.)

Pogled na mesto Malago.

Poražene rdeče čete so pri umikanju iz Malage pustile na bojišču vse polno vojnega materiala, katerega sedaj maverske čete zbirajo.

Načela in smernice za treznostno delo

O delu za treznost, zlasti o abstinenca, je še veliko zmotnih misli. Deloma prihajajo iz nevednosti, deloma iz zlobe, ker nekateri namenoma povzročajo resnico in trošijo neresnico.

V postu smo. A kdo se danes še kaj posti? Ne bilo bi napačno, če si že v jedi ne znamo skoraj nič pritrgovati, da bi si naložila malo posta v pljaci. Zato ni neprimerno, ako tukaj — za vse ljudi dobre volje — ponatisnemo po kuhinji »Na novo delo!« ta načela in smernice, da bi si jih osvojila vsa slovenska javnost.

Kaj naj mislimo o alkoholu, kaj o abstinenca? 1. Ako govorimo o protialkoholnem boju, nočemo reči: boj vsaki kapljici alkohola! Pravilneje bi bilo: boj alkoholizmu! Tako se razume »protialkoholni boj«.

2. Kaj je alkoholizem? Alkoholizem je prekomerno uživanje alkoholnih pijač z vsemi njegovimi groznimi posledicami. (Beseda »napitnica« je izraz razposajenega alkoholizma. Vse, kar dobiš na roko, moraš zapiti! Edino prava beseda za tak dar je »postrežnina«, ker izraža res to, kar je.)

3. Vino je samo na sebi pošteno. Je resnično dar božji. O pivu se to ne more reči, še manj o žganju, ker je umetno zvarjeno in skuhan. Nič ne sovražnik vina samega na sebi.

4. Vino ni strup, — pač pa ima nekaj strupa v sebi. Alkohol pa je brez dvoma strup. Zato je ta »dar božji« mnogim nevaren, zapeljiv, poguben. Zato in v toliko moji vojsko!

5. Naš cilj ni, da le kakega posameznega človeka od pijače odvremo. Marveč da alkoholizem kot ljudsko bolezen premagamo. S samim priporočanjem zmernosti pa se to ne doseže. To uči skušnja. S tem se ni pijanje nikjer omejilo. Zato so po takih brezuspešnih poskusih segli po radikalnem sredstvu: abstinenca.

6. Zakaj abstinenca, popolna zdržnost? Ali ni to pretirana zahteva? Nikakor! Abstinenca je v boju proti alkoholizmu tako naravno sredstvo, kakor le kaj! Čuditi se je, da mnogi ljudje te tako preproste resnice ne morejo razumeti. Da se to uvidi, je treba znati šteti samo do treh. Če hočeš vrel krop shladiti, mu ne smeš prilivati mlačne vode, ampak mrzlo! Čim bolj mrzlo, tem prej dosežeš namen. Vsaka napaka se pobija ravno z njenim nasprotjem. Če hočeš palico upogniti, jo moraš močneje upogniti, kakor hočeš upognjeno imeti. Kdo tega ne razume?! Abstinenca ni namen, ampak sredstvo.

7. Razen tega je treba dati žrtvam alkoholizma zgled. Pokazati jim, da se brez pijače da živeti. Za alkoholike ni drugega sredstva, kakor popolna zdržnost. Veliko lažje jim je nič piti, kakor zmerno piti. Toda malo koristi je pijancem vodo priporočati, sam pa vino piti. Nismo zato abstinentije, kakor da je vino samo na sebi nekaj slabega. Ampak zato, da dajemo dober zgled.

Kako so se Ljubljanci pravdali

Ljubljana, 11. februarja.

Po raznih podatkih okrajnega sodišča v Ljubljani je mogoče sestaviti sliko, kako so se Ljubljanci in okoliščani pravdali v preteklem letu in kako so bili rubljeni. Hude stiske so bile. Drage pravde so se vodile. Dostikrat je bilo prav živahno pred razpravnimi sobami na hodniku v pritličju, tam na desno stran. Nekatero pravde se vlečejo že nad 3 leta. Te pravde so prešle vse sodne instance, pa še niso končane. Take pravde pa stanejo lepe denarce. Pri mnogih pravdah je bilo zaslišanih nebroj prič. So pa raznovrstne vsebine.

Velikega praktičnega pomena pri našem civilnem sodstvu je postopek o tako zvanih opominjalnih tožbah. Tu je postopanje zelo skrajšano. Opominjalnih tožb se zlasti poslužujejo trgovci, da pridejo v najboljšem primeru poprej do kritja svojih faktur in drugih terjatev na blagu. Za opominjalne tožbe je določen najvišji znesek 6000 din. Splošno kaže statistični pregled, da se krivulja o teh tožbah od leta do leta dviga vedno bolj navzgor. Lani je bilo takih tožb 4242, predlanskim pa 3498. Šlo je za najrazličnejše zneske, tako je nekdo tožil svojega dolžnika za 18 din, nekdo drugi pa za 5000 din. Postopanje je tako urejeno, da tožnik vložil opominjalno tožbo s predlogom, da se tožencu-dolžniku izda kratko plačilno povelje.

Zanimivo je tudi poglavje o tako zvanih bagatelnih tožbah, kamor spadajo tožbe do najvišjega zneska 500 din odnosno primerne vrednosti. Prva povojna leta je bilo takih tožb prav malo,

ali sploh nobene, kajti ljudje v letih blagostanja in dobre konjunkturi se niso marali tožariti za kake malenkostne zneske in so dolžnikom raje kavalirsko ertali z male pufce. Sedaj pa se to tožbe jako množe, ker vsakdo gleda že na vsak dinarček. Bagatelnih tožb je bilo lani novih 1444, nasprotno predlanskim 1300. Trajanje teh tožb je bilo v splošnem kratko, nad 6 mesecev je trajalo le 34 bagatelk.

Prvotno so spadale vse menične tožbe pred okrajno sodišča. Že nekaj let pa je uvedena praksa, da so okrajna sodišča pristojna v meničnih pravdah do najvišjega zneska 12.000 din. Lani je bilo izdanih meničnoplanih nalogov brez ugovora 135, predlanskim 267. Novih meničnih pravd pa je bilo 18, prav toliko v letu 1935. Menične pravde so se splošno vlekle do 6 mesecev.

Značilno je dalje, da velike pravde, kjer gre za zneske nad 12.000 din, nazadujejo in se ljudje raje zadovoljujejo z njalovo poravnavo, samo da imajo mir in si prihranijo nepotrebne velike stroške. Pri civilnih pravdah, ki jih vodijo trije civilni sodniki, pa je šlo včasih še za prav čedne vloge, to zato, ker so si stranke v pogodbah izgovorile podpodnost ljubljanskega okrajnega sodišča. Lani je bilo 3935 novih civilnih tožb, predlanskim pa 4234. Nad 3 leta trajajo že 3 velike pravde, kjer gre za pravnonačelna vprašanja.

Napoved je treba omeniti, da je pisarniško osebje prav v civilnih tožbah močno zaposleno. Vestno in skrbno vrši svojo službo. Potrebno pa bi bilo tudi sodnike razbremeniti.

Pluj

Svojo ženo zaklal. Med zakoncema Markom in Marijo Mohorko, najemuškoma na Turnišču pri Pljuju, je že nekaj časa vladalo medsebojno nesoglasje in so bili prepriani na dnevnem redu. Včeraj okrog polnočnega sta se zakonca zopet sprla. Mohorko je pograbil dolg kuhinjski nož in zaklal svojo ženo, ki je bila takoj mrtva. V kolikor smo dognali, je bila pokojnica zelo lahkoviva in se je brigala več za druge moške kakor pa za svojega moža, kar je bila tudi posledica neprestanih preprirov in tako tragične smeti. Mohorko se je po storjenem dejanju sam prijavil orožnikom.

Do smrti oklag gospodarja, ker ga je zasačil pri tatvini. V torek 9. l. m. zvečer je šel 69-letni posestnik Gorjance Janez v svoj nekoliko oddaljeni vinograd v Rotmanu pri Sv. Lovrencu v Slov. Gorah. Ko je prišel do svoje hiše, se mu je takoj zazdelo, da nekaj ni v redu in je bil zato zelo previden. Ko se je podal v stanovanje, je tam res zasačil ravno, ko je stikal po njegovih stvarih nekoga S. Bernarda, katerega je hotel prijeti. Tat pa se ni dal kar tako enostavno ugnati in je naskočil veliko starejšega Gorjanca in ga začel pretepati po glavi. Ko je Gorjanec izgubil zavest, ga je napadalec še nekajkrat sunil z nožem in mu tudi s tem prizadejal težke telesne poškodbe, naka je pobegnil ter pustil svojo žrtev v mlaki krvi. Ko so domači našli nezvestnega Gorjanca v stanovanju, so ga takoj prepeljali v pljujsko bolnišnico, kjer je še vedno brez zavesti in ni upati, da bi okreval.

Smrt kurenta. Stara navada je, da se vsako leto, posebno po deželi na pustni torek napravijo v kurente. V takega kurenta se je napravil tudi 26-letni Postrak Franc, čevljarški pomočnik iz Budine ter hodil ves dan po okolici, kjer so ga povod zalagali z jedmi in pijačami. Okrog večera je bil Postrak v bližini Dornave, ko mu je nenkrat postalo slabo in je sedel v obcestni jarek ter prosil neke svoje toraviše, naj ga odnesejo, da se bo nekoliko odpočil. Ko so drugo jutro šli ljudje mimo omenjenega mesta, je bil Postrak že mrtev.

Jesenice

Kiao Krekov dom igra danes ob 8 zvečer film »Koncert na dvoru« s priljubljeno igralko Marto Eggert.

Eno leto ječe namesto poldrug milijon dinarjev globe

Ljubljana, 11. febr.

Meseca novembra lanskega leta so obmejni stražniki prijeli blizu Jezerskega na državni meji nevarnega tihotapca Franceta Hlebsarja, ki sicer stalno živi v Avstriji, je pa doma iz Kranja. Hlebsar je brezposelni delavec, preživlja se pa zadnje čase izključno s tihotapstvom. Pri Hlebsarju so našli obmejni stražniki veliko množino saharina, vžgalnikov in kreslinih kamnov. Hlebsar je moral pri zaslišanju na ljubljanski carinarnici priznati svoj obsejni tihotapski posel ter je bil obsojen po pravilniku o carinskih in tihotapških prestopkih na en milijon in pol dinarjev globe. Cariniki so izročili tihotapca v varstvo ljubljanske policije.

Danes je uprava carinarnice izrekla razsodbo, da mora Hlebsar plačati poldrug milijon dinarjev globe. Hlebsar pa nima nobenega premoženja in je zato raje in celo z veseljem sprejel drugo možnost, da bo namesto odsedel eno leto ječe, ki je najvišja možna kazen za carinske in tihotapške prestopke. Ko so policijski stražniki sporočili Hlebsarju to možnost, se je kar oddahnil. Posebno vesel pa je bil, ko je zvedel, da se mu v kazen za carinški prestopek všteje tudi dosedanja preiskovalni zapor.

Sport

Sarajevo v znamenju smuškega zleta

Veliko zanimanje za nastop slovenskih tekmovalcev

Sarajevo, dne 10. februarja.

Za smušarski zlet, ki se bo vršil letos kot prva večja smuška prireditel v Sarajevu, vlada v mestu najživahnejše zanimanje. Zletna pisarna deluje od zore do mraka, ekribi za zoodstina prenočišča, urejuje prijave in vodi vsa pripravljala dela na terenu.

Ako v najkrajšem času ne zapade nov sneg, tedaj se bo program smuškega zleta nekoliko spremenil. Za enkrat v mestu samem sploh ni snega, tudi Pale so kopne, pač pa so najpovolnejša poročila s Jahorine planine, ki leži nad Sarajevom kakor Pokljuka nad našim Bledom. Snehne prilike na Jahorini so povsem dobre in tako se bo letošnje smuško državno prvenstvo v celoti izvedlo na Jahorini, v bližini smuškega doma Planinskega društva Romanija.

Se vedno pa obstoja možnost, da zapade tudi v dolini nov sneg. Člani prireditelne odbora stalno nosijo seboj barometre in gojijo nade, da jih pozdravijo sveži snežni kosmi, kakor je to bil slučaj v Garmisch-Partenkirchenu, ko je v poslednji sili začelo snežiti.

Če ne bo snega...

Smuški zlet v Sarajevu bodo izpeljali v vsakem slučaju. V soboto, 13. t. m. bo v proslavo 15-letnice Jugoslovanske zimešportne zveze elavnostno zborovanje, na katerem bodo govorili ministar za telesno vzgojo, predsednik JZSZ in predstavnik zimskošportnih organizacij v Sarajevu. Slavnostno zborovanje se bo vršilo v svečani dvorani sarajevske občine.

V nedeljo, 14. t. m. bo ob 9 zbiranje vseh opremljenih smučarjev na stadionu Slavije. Tu se bodo smučarji formirali v kolone po podvezah.

Planine okrog Sarajeva

Novo mesto

Občni zbor Vinarske in kletarske zadruge. Vinogradniki novomeškega okraja in bližnje okolice se vabijo, da se v nedeljo, dne 14. februarja t. l. ob 10. dopoldne udeležijo v obilnem številu vinogradniške ankete, ki bo na kmetijski šoli na Grmu. Ob tej priliki se bodo obravnavala in sprejela tudi pravila nove Vinarske in kletarske zadruge, ki se ustanovi v Novem mestu in bo nudila tudi edinstven izhod iz vinske krize doljnjega vinogradnika.

Zagorje

»Slovenski dom« pošiljamo v Zagorje že s polpoldanskim vlakom, zato naj pridejo naročniki ponj na pošto takoj po dohodu avtobusa.

Hotedršica

Prihodno nedeljo, dne 14. t. m. ob 8. zvečer vprizorijo igralci Kat. prosvetnega društva v Hotedršici v svojem prosvetnem domu v treh dejanjih »Stilmondskega zupana«. Med odmorom igra društveni orkester pod vodstvom g. Franca Vodopijce.

Rešitev nagradne križanice z dne 7. februarja

Vodoravno: 1. pust, 5. sobota, 11. post, 15. era, 16. repa, 18. Jona, 19. sel, 20. satan, 21. eter, 22. astra, 23. trik, 25. srp, 27. ped, 29. tank, 31. kor, 32. oral, 33. okel, 35. piš, 37. ukaz, 39. ura, 41. Dol, 43. lvyko, 45. Lot, 46. amen, 47. osir, 48. Eol, 49. iver, 50. oči, 51. bat, 52. Izda, 53. jer, 55. etik, 57. atek, 59. Cer, 60. stas, 62. ara, 63. rov, 64. tema, 66. kovač, 69. slap, 72. zapah, 74. Eda, 75. veka, 76. golk, 77. Eva, 78. Tana, 79. kazalo, 80. očet.

Navpično: 1. pest, 2. ura, 3. satir, 4. trak, 5. en, 6. opera, 7. bat, 8. oje, 9. torek, 10. Ana, 11. past, 12. Ostap, 13. ser, 14. tlak, 24. rokove, 25. samota, 26. planika, 27. podobar, 28. delitev, 30. Nikodem, 31. kulji, 32. ozare, 34. lirik, 36. šolar, 38. ate, 40. reč, 42. oca, 44. vez, 54. ravan, 56. lrska, 58. topol, 59. cepec, 60. Sket, 61. Sava, 64. tako, 65. ahat, 67. oda, 68. ček, 70. laz, 71. aga, 72. zlo, 73. ave.

Izmed onih, ki so križanico pravilno rešili, so bili izžrebani v četrti, dne 11. februarja ob 3. popoldne sledeči: 1. Adamič Anton, Blato 15, p. Grosuplje. 2. Varl Minka, Ljubljana, Dobrilova 28. 3. Svegl Stefan, učitelj, Petišovci, p. Dol. Lendava. 4. Korosec Blaž, Radomlje pri Kamniku 60. 5. Kačnik Anica, St. Kanžian i. J. (Koroško) 6. Kump Beno, Ljubljana, Splošna bolnišnica, kirurški oddelk, soba 4a. 7. Seršen Emilija, Rožna dolina, C. XV-15, p. Vič-Ljubljana. 8. Sovinšek Jože, bogslovec, Maribor, Glavni trg 7. 9. Planinc Franc, dijak, Crnomelj 106. 10. Gabrijelčič Bernard, Crnuče 90. p. Ježica.

Za prihodno pravilno rešitev križanice je zopet razpisanih 10 nagrad v obliki enomesečnega brezplačnega pošiljanja »Slovenca«.

Rešitev besedne uganke:

Popust, predpust, delopust, pust.

Rešitev številnice:

Mamillo, ataman, lilija, ogorek, dijaki, Emerik, Lilota, aparat. — Malo dela, malo jela.

Rešitev številnice:

Smet, gozd, Kranj, Vič. — Sveta Rotija navadno ima vsako zimo največ snega.

Po pozdravu ministra za tel. vzgojo g. dr. Rogiča, bo krenila povorka po glavnih ulicah Sarajeva. V povorki bodo sodelovale sarajevske glasbe, korakali pa bodo tudi vojaški smuški oddelki.

Če bo zapadel nov sneg, se bo vršila v nedeljo popoldne škakalna prireditel v Palah, če pa ne bo snega, se bo nedelja popoldne izkoristila za vzpon na Jahorino. V ponedeljek in torek bo na Jahorini državno prvenstvo v alpski in klasični kombinaciji. Misel, da bi se alpska kombinacija vršila na Bjelašnici (2067 metrov) so prireditelji opustili, ker ematrajo, da so tereni Bjelašnice preveč oddaljeni.

Gorenjski kanoni v Sarajevu.

Zletna pisarna je prejela številne prijave naših najboljših tekmovalcev iz Moistrane, Jesenic, Ljubljane in Maribora. Z ozirom na veliko oddaljenost slovenskih tekmovalcev in na velike stroške, ki so s potovanjem v zvezi, je prireditveni odbor ustregel želji nekaterih klubov, da najza služnejšim tekmovalcem povrne sporazumno z nadrejenimi podvezami del potnih stroškov.

Zmagovalci na tekmah za zvezno in državno prvenstvo bodo preli lične nagrade, katere so prireditvenemu odboru poklonili gg. predsednik vlade dr. Stojadinović, minister vojske, minister za tel. vzgojo, minister za promet ter sarajevski ban in mestni župan. Za drugo plačirane tekmovalce je darovala direkcija Vremena plakete.

Sarajevska mladina se danes najživahnejše ugiha, kateri tekmovalci si bodo priborili prve nagrade. Prve smučarje, ki so danes prišli v Sarajevo, zaustavljajo otroci z vprašanji: Kdaj pride Smolej, kdaj Novšak, kdaj Heim?

Pred največjim smuškim tekmovalcem v državi

Ljubljana, Jesenice, Tržič, pa poleg tega Maribor in Cella in še kak drug zimskošportni kraj — so se zadnje dni mrzlično pripravljali na vladarjanski smušarski zlet v Sarajevu. Saj je bilo treba določiti tekmovalce, ki bodo šli v boj na Jahorini in Bjelašnici.

Vsi klubski funkcionarji so se zavedali visoke naloge, ki jo imajo izpolniti pred slovensko javnostjo. Po 15letnem obstoju Jugoslovanske zimešportne zveze bo treba pokazati moč in veljavo slovenskega smuškega športa.

Odziv slovenskih smučarjev je nad vse časten. Nad 20 smučarjev iz Ljubljane, ravno toliko z Jesenic, nad 10 s Tržiča, to so številke, ki je skoraj enaka skupni udeležbi vseh tekmovalcev na dosedanjih državnih prvenstvih. Te veliki armadi naših smučarjev se bodo še pridružili v velikem številu tekmovalcev iz Maribora in Celja. Lahko mirno rečemo, da bo nad 70 slovenskih smučarjev nastopilo na tekmah v Sarajevu, oz. njegovi okolici.

Seveda bo udeležba iz drugih predelov naše države ravno tako rekordna. Zagreb bo poslal izredno veliko število, zastopane bodo Delnice, zastopani Belgrad s precejšnji armado res dobrih smučarjev. Tudi domačini prireditelje — Bosanci — bodo poslali v boj majhno armado.

Stojimo pred velikim državnim in zveznim prvenstvom, v takem obsegu, kot smo si ga leta in leta želeli. Visoke startne številke in visok kvalitni šport.

Glede športnega uspeha tega tekmovalja smo lahko brez skrbi. Res je, da je malenkostno število naših najboljših v Chamonixu, toda kvečjemu nalog državnega prvaka v alpski kombinaciji ali bo priboril tekmovalce, ki letos ne starta na svetovnem prvenstvu.

Temu velikemu številu tekmovalcev se bo pridružilo še veliko število neaktivnih prijateljev belega športa, ki se danes in jutri odpelejo k temu tekmovalju, edinstvenemu po številu udeležencev kot tudi po visokem nivoju smuškega športa.

Zletne legitimacije, potrebne za popust na železnici za smušarski zlet v Sarajevu, dvignite pri PUTNIK, Ljubljana, Nebotičnik ali hotel Metropol.

Uradna vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Tujako prometne zveze v Mariboru, Jugoslavija, zimešportne zveze, Slovenskega planinskega društva in Meteorološkega inštituta Univerze Kralja Aleksandra po stanju z dne 11. februarja 1937 ob 7. uri zjutraj:

V Sarajevu sneži. Na Jahorini je padlo 30 cm novega snega. Sneži dalje.

Rateče: — 3. jasno, mirno, 40 srena, mala in srednja škakalica in drščilsko uporabno. Kranjska gora: — 3. barometer pada, jasno, mirno, 25 srena, sankališko uporabno. Vrteč, Krnica: 15 prišla na 80 podlage. Bohinjska Bistrica: — 1. zelo oblačno, 15 srena. Dom Biba na Metulju: — 8. 5 prišla na 60 podlage. Pesek: — 4. mirno, jasno, 10 prišla na 40 podlage, škakalica uporabna. Senjorje: dom: jasno, mirno, 15 prišla na 40 podlage. Binski vrtec: — 6. zelo oblačno, mirno, 16 srena.

Predavanja SPD. Člana inai o letne ekskurzije SPD gg. ing. Avčin in A. Kopinšek bosta predavala v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice o vzponih naših planincev na švicarske ledenike. Številne slike bodo pokazale izbrane poglede na najlepše gore Walla-a Matterhorn, Dent blanche, Weisshorn, Monte Rosa etc. Vstopnice so na razpolago v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti.

Smušarski izleti na Komni. V času od 14. do 21. februarja priredi SPD turni smušarski tečaj v Domu na Komni. Snehne prilike so v višini nad 1000 m zelo ugodne. Na podlagi 150 cm je zapadlo suhega snega 20 cm ter nudijo obsejni smuški tereni na Komni sedaj najlepšo smuko. Vsak dan se bodo prirejali daljši izleti, tako na Mahavček, Lansevico, Kal, Hribarice itd. Vsak udeleženeec mora obvladati pluz in pluzne zavore. Vsak mora prinesiti s seboj kožo za vzpon, dva para rokavic, očala in rezervna jermena. Zbirališče udeležencev je v soboto, dne 13. t. m. zvečer v Domu na Komni. Udeleženci se naj po možnosti vsaj telefonično javijo pisarni SPD najkasneje do petka zvečer radi nosačev in prevoza.

STK Moste. — Drevi ob 20. uri za vse člano obvezen sestanek.

SK Mura. Poziva se članstvo na redni letni občni zbor v nedeljo 14. februarja t. l. ob 9. uri v gostini Predovci. Poravnajte do tega dne tudi članarino! Igralci naj vrnijo opremo pol ure pred pričetkom občnega zbora!

K današnjemu Adamičevemu orkestralnemu koncertu

Občinstvo opozarjamo na današnji koncert Adamičevih orkestralnih skladb: njegovo glavno torišče ne leži sicer v instrumentalnih glasbi, pa so kljub temu njegova instrumentalna dela zelo pomembna za našo slovensko glasbo.

Med vsebinsko zelo močna Adamičeva dela spada suita: Ljubljanski akvareli. Ob prvem izvajanju je glasbeni kritik zapisal tole važno pripombo: Ko sem dobil v roke partituro, sta me zlasti zabolela oba pečata Glasbene Matice: eden na prvi, drugi na drugi strani. To pomeni: »Vi — ljubljanski akvareli — pridete v arhiv med stotine drugih partitur; ker ste domače delo, vas bodo potisnili v skrit kotiček in tam vas bo pokrili prah.« — Resnična beseda za toliko naših večjih glasbenih del, katerih ni mogoče izdati v tisku. Vsem tistim, ki ljubijo naša domača glasbena dela, priporočamo, da nocojšnjega koncerta ne zamude.

Drugo stran Adamičeve glasbene miselnosti nam odkriva »Turkستانske ljubavne pesmi«. Emil Adamič je bil med svetovno vojno ujetnik v Turkستانu. Po prizadevanju ruskih muzikalnih krogov je ob prevratu prevzel med drugim tudi pri prosvetnem komisariatu v Taškentu oddelk za nabiranje narodnega glasbenega blaga: posebej se je zanimal za tatarske in kirgiške narodne pesmi, ki jih je zapisal več zvezkov. Za to priliko je priredil mnogo tatarskih in kirgiških pesmi, poskušajoč tudi v harmonizaciji obdržati značilnost zanimivih orientalskih lestvij. Izmed teh je zlasti peterofonska tatarska samosvoja: izpušča namreč 4, in 7. ton skale, v harmonizaciji pa spominja na dorskotalnost. Prvotno so bile pisane za nacionalni tatarski, — flauti podoban — instrument: Karai: za godala in harmonijo. Pesmi so mirnege, hričnega značaja s karakteristično abruptnostjo kratkih, partaktnih melodijnih vzklikov: saj ti narodi ne poznajo dolgo razpredenih napevov. Ta skladba datira iz leta 1917.

Posebno intimitost izražanja izpričuje suita: Iz moje mladosti: s sledečimi pododdelki: a) Ob zibel, b) Mož z medvedom, c) Sv. 3 Kralji, d) Mati je bolna, e) Pripovedka o zmagi in kraljčini, f) Potrkan ples.

Orkester, ki ga tvorijo godbeniki Radijskega orkestra in Orkestralnega društva, dirigira Drago Mario Silanec. Izvrstno uspele izkušnje so dokazale, da bo koncert važen dogodek v naši koncertni sezoni.

Puškinova proslava na vseučilišču

Slovanski inštitut na našem vseučilišču je proslavil stoletnico smrti genialnega Puškina, kjer je najprej dekan filozofske fakultete dr. Kidrič oertal dobo in umetniške tokove za časa Puškinevega pojava. Z več strani so nam približali delo in veličino tega umetnika trije predavatelji: dr. Preobraženski je govoril o Puškino kot pesniku slovanstva, nakazal je odnose tega Rusa do ostalih slovenskih narodov, njegovo razmerje do Poljake, vezi s Čehi in dotike z južnimi Slovani. Zanimiv je bil pregled več slovenske prevode in preveč članke o Puškino pri Slovencih (Ivan Hribar, 1862, SN). Dr. Spektorski nam je predložil ogromni Puškinov pomen za razvoj zlasti ruske književnosti, ki je nastal iz Puškinevega dela od Gogolja pa do Iv. Bunina. Toda Puškinov pomen sega seveda tudi v občo človeško kulturo. Dr. Burian pa je znanstveno-strokovno razpravljal o Puškino in srbsko-brvatski narodni poeziji. Uspele recitacije so živo dopolnjevale Puškinevo podobo. — Škoda je, da so slovenski poznavalci Puškina ostali v ozadiju in niso ob tej priliki javno spregovorili.

* KINO *

TEL. 22-21

UNION

Danes poslednja! Vesela filmska opereta

Silvija in njen šofer

Wolff Albach-Retty, Olga Čehova, Leo Slezak

TEL. 27-30

SLOGA

Danes poslednja!

Največja filmska umetnina sezone!

Poslednji akord

Lil Dagover, Willy Birgel, Marija pl. Tesnady

TEL. 21-24

MATICA

Razkožna filmska opereta

Ženski raj

Hortense Raky, Aino Bergö, Svetislav Petrović, Leo Slezak

Danes predstava samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta vsled koncerta.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 12. februarja: 11. Solska ura: Borba za morskno globino — potapljači, dialog, vodi g. Miroslav Zor — 12. Slovenska pesem in glasba (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Cas, spored obvestila — 13.15 Operne fantazije (plošče) — 14. Vreme, poročila — 15. Slovenska ura: Voznja (plošče) — 15.45 A. Leharjeva — 16.20 Francoski operni speli (plošče) — 16.40 Francosčina (g. dr. Stane Lehen) — 17. Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 17.30 Nac. ura: Jugoslovanski značaj (Borovsak iz Beograda) — 19.30 Zanimivosti — 20. Premos koncerta Adamičevih orkestralnih skladb iz Filharmonije, Izjava: Veliki simfonični orkester. Dirigent: Drago Mario Šijanec. — 22. Cas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče — Konec ob 23. uri.

Drugi programi:
Petek, 12. februarja. Beograd-Zagreb: 20. Koncertni večer — Trst-Milan: 16. Koncert iz akademije sv. Cecilije — 21. Simfonični koncert — Rim-Bari: 20.40 Opereta — Praga: 20.05 Sodobna francoska pianistska glasba — 20.30 Igra — Varšava: 20.15 Simfonični koncert — Königsberg: 21. Haydnov oratorij »Zima« — Lipsko: 18. Družbanska filharmonija — Köln: 20.10 Vojaški večer — Frankfurt: 21. Opereta »Lekarnar« — Beromünster: 19.30 Svicarska glasba — Bukarešta: 19.35 Opera — Toulouse: 21.30 Simfonični koncert.

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Turševa cesta

(palača Poštni dom)

Razpis

Občina Mavčiče, srez Kranj, razpisuje mesto pogodbenega tajnika s potrebno izobrazbo in prakso.
Pogoji kakor jih predpisuje uredba o občinskih uslužbencih.
Pravilno kolekovane prošnje je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa.
Kavcija: 5000 Din. Plača po dogovoru.

Uprava občine Mavčiče,
dne 10. februarja 1937.

+

Potrji javljamo, da je naš nad vse ljubljani brat, stric, prastric, gospod

Josip Černe

orožniški stražmojster v pokoju

dne 10. t. m. ob 10 zvečer, v 66. letu starosti, boguvdano umrl.

Pogreb bo danes ob pol štirih na farno pokopališče v Dev. Mar. Polje.

D. M. Polje, dne 12. febr. 1937.

Zalujoči ostali.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanijski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prodamo

Tri nemške kvalitete znamke:

»KAPPEL« pisalni stroji

»LOEWE« radio aparati

»MUNDLOS« šivalni stroji

Generalno zastopstvo:

KLEINDIENST & POSCH

Maribor, Aleksandrova 44

2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA

CESTA

Nagavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Kari Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (1) ki zna šivati, išče zapo-

+

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanem naznanjamo žalostno vest, da je naš ljubljani oče, tast in stric, gospod

Peter Zupančič

posesnik in bivši dolgoletni župan v Logu

danes ob sedmih mirno v Gospodu zaspal. Pogreb blagega pokojnika bo v soboto, dne 13. t. m. ob pol štirih iz hiše žalosti na farno pokopališče v Rušah. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek zjutraj. Ohranimo blagemu pokojniku trajan spomin!

Log pri Rušah, dne 11. februarja 1937.

Globoko žalujoči ostali.

+

Dotrpela je danes naša ljuba mama

Jerica Stopar

previdena s tolažili svete vere. Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil danes, v petek, ob štirih iz hiše žalosti, Ljubljana VII, Drenikova št. 31, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. februarja 1937.

Zalujoče rodbine:

Stopar, Mathian, Zupan, Herbst.

+

Dotrpela je naša srčno ljubljena soproga, zlata mamica, sestra, teta, svakinja, gospa

Marija Jelovšek

Na zadnji poti jo spremimo v soboto, dne 13. t. m. ob štirih iz hiše žalosti, Celovška cesta št. 96, na pokopališče v Dravljah.

Jernej, soprog, Ida, hčerka.

Denar

Denar — sveta vladar! Le plačaj par oglasov, pa kmalu zlatih časov zasije tibi žur.

Al. Planinšek,

koncesionirana trg. agencija v bančnih in kreditnih poslih, v Ljubljani — Beethovnova ulica 14-I. Telefon 35-10 — vnovči vloge denarnih zavodov najboljši, takoj v gotovini, vedno najkulantneje. Vse informacije brezplačno. (d)

Posojila dajemo

v gotovini in blagovnih bonih. — Hermes, Zagreb, Masarykova ulica 11. d

Bančno komerc. zavod

Maribor, Aleksandrova 40. Vam vnovči vloge pri denarnih zavodih. Gotovina takoj. Za odgovor 3 Din v znamkah.

Auto-motor

Če hočeš hitro daleč priti, moraš avto si kupiti. Vse bi delal rad v motorjem? Glej, jaz s njim že davno orjam!

Dieselov tovorni avto

2 do 3 tonski, malo rabljen, kupim. — Weiss, Sombor. (t)

„ZVONČEK“ terpentini

5.— Din

Obvestilo.

Da lahko nudim najfinišje, zajamčeno jednato, čisto milo po ceni izpod vsake konkurence, prodajamo isto naravnost cenj. konzumentu in to na stojnici na Vodnikovem trgu (vogal Zmajskega mostu)

„Prva domača mlarna“

„ZVONČEK“ terpentini

5.— Din

Meteor pade z neba

32.

Gorila se uda.

Ko se je Gorila postavil na noge in videl porogljive obraze naših junakov okoli sebe, mu je bilo strašno nerodno. Kako tudi ne! Saj so bili vsi priča njegove sramote. Takle droben fantiček ga vrže na tla! Najraje bi se od sramu v zemljo pogreznil. Pa ni imel časa za to. Tinček je znova grozeče zakričal.

»Torej Gorila, povej, kam sta skrila meteor, drugače te bom še enkrat prekučil na tla!«

Gorila ga je divje pogledal in zarjul:

»Poberi se mi izpred nog, frkolin!«

Tinček se je v tem hipu še enkrat v vso močjo zakadil vanj. Bums! je reklo — in Gorila je že spet ležal na tleh...

Škorpiljon je hotel svojemu pajdašu priskočiti na pomoč, pa sta ga Debeluhar in Dolgin tako trdo zgrabila za roke, da se niti ganiti ni mogel.

»Ali boš povedal ali ne boš?« je zakričal Tinček in se pripravljal, da bi se v tretjič zakadil v Gorilo.

Gorila je spoznal, da s Tinčkom ni dobro češenj zobati. S presunljivim glasom je začel tuliti.

»Milost! Milost! Saj bom povedal. — Meteor sva skrila v grmovju ne daleč od čolna.«

+

Dotrpela je naša srčno ljubljena soproga, zlata mamica, sestra, teta, svakinja, gospa

Marija Jelovšek

Na zadnji poti jo spremimo v soboto, dne 13. t. m. ob štirih iz hiše žalosti, Celovška cesta št. 96, na pokopališče v Dravljah.

Jernej, soprog, Ida, hčerka.

Barclay:

Rožni venec

Roman.

Toda kaj bi s tem! Samo poročati hočem! Kakor ste vedeli že naprej, sem imela s svojim glasom zares hude težave, in nekaj trenutkov sem se bala, da načrt ne bo uspel; četudi je bil namreč Garth zadovoljen z mojim pojasnilom, me je potem vendar poslal ven in dejal doktorju Mackenziju, da bo znorel, ako bo ne-prestano slišal moj glas. Toda doktor Rob je bil položaj kos in je zmagal. In zdaj Garth tega ne omenja več. Toda včasih opazim, da tenko prisluškuje in se vdaja vsakovrstnim spominom.

Toda v tem ko se uboga, preplašena, koprneča Jana ne sme približati, uživa sestra Rožamarija Gray prelepe ure. Njen bolnik ne more prebiti brez nje, zanaša se nanjo, razodeva pred njo svojo notranjost, izmenjava z njo svoje misli in je najboljši družabnik, ki si ga more sestra Rožamarija misliti. Pogovor z njim je ne zabava samo, temveč resnično uči in poživlja.

In sliši zunaj v temi prezebajoča Jana, kako se onadva med seboj pogovarjata, se šele prav zave, kako malo je bila poznala prekrasni dar, ki ji ga je bil položil Garth k nogam, in kako površno je bila dojela dušno življenje in značaj moža, ki ga je imenovala negodnega mladeniča, otroka, ter ga odbila. In v tem ko ga zdaj spoznava bolj in bolj sestra Rožamarija, se vdaja uboga Jana v svoji strašni puščavi obupu.

In zdaj šele bi vam rada razodela, zakaj vam pišem; skoro bi to glavno dostavila v pripisu, kakor pač imamo ženske navado.

Deryck, ali ne bi mogli priti kmalu sem, da bi obiskali svojega bolnika in govorili s setro Rožamarijo? Mislim namreč, da ne bom vzdržala več dolgo, če se kako ne preokrene, njega bi pa s svojim obiskom gotovo zelo razveselili, ker bi vam mogel pokazati, česa se je medtem že naučil. Morate se pa z dobro besedo zavzeti pri njem tudi za Jano; vsaj toliko, da bi spravili iz njega, kaj o njej misli. O Deryck, žrtvujte nama nekaj ur! Gorski zrak bo tudi vam dobro storil. Kazen tega sem si izmislila majhen načrt, ki ga pa ne morem izvesti brez vas. Prosim, prosim, obiščite naju!

Vaša

Vas zelo potrebna Jeanetta.

Sir Deryck Brayd v Londonu, sestri Rožamariji Gray na gradu Gleneesh na Škotskem:

»Moja ljuba Jeanetta!

Gotovo pridem. Odpotujem v petek zvečer in ostanim pri vama v soboto in skoro celo nedeljo.

Storil bom, kar bom le mogel, žal pa nisem Mojzes in nimam čudodelne palice ter se mi vse tako zdi, da boste morali požreti še marsikako grenko kapljo morske vode, preden boste otieli.

Vendar pa ne obupujem, temveč upam, kar svetujem tudi vam. Ob misli na vas mi je v zadnjem času večkrat prišla na um beseda: »Ljudem, ki Boga ljubijo, se obrača vsaka stvar na dobro.« Dobrota rodi dobroto sama po sebi, toda iz slabega napraviti dobro — da bodo vsi vaši pogreški, zmote in nespamet obrodili dober sad, to premore samo naš nebeški Oče, Jana. Čim bolj se je človeško srce zapletlo v mreže

svojih zmot, tem bolj je potrebno, da si jemlje za življenje pravilo: »Zaupaj v Gospoda iz vsega srca in ne zanašaj se na svoj razum! Izpoveduj ga na vseh svojih potih, in prav te bo vodil.« Star, zelo preprost, toda pravičen in zato večni ukaz za življenjsko pot.

Veseli me, da je Rožamarija tako sposobna; menda se mi ni treba bati, da vama prinese to novo težavo. Če bi se najin bolnik n. pr. kdaj utegnil zaljubiti v to zalo, drobnost sestro Rožamarijo Gray, kaj bo potem z ubogo Jano? Puščava bo morala zazijati in jo požreti. Takšno nesrečo morava na vsak način preprečiti.

Draga moja Jeanetta, ne bi se upal tako šaliti, če ne bi imel namena, prihiti vam na pomoč.

Dovolj je že zmešnjav, da se od njih človeku kar blede. Če pomislim na vas, svojo ljubo staro prijateljico Jano! Može so pač navadno nori ali slepi, in v tem primeru je on oboje. Zanesite se name, da mu bom to dokazal — sebi in njemu v zadoščenje — seveda, če se bo nudila prilika za to.

Vaš od vsega srca vdani

Deryck Brand.

Sir Deryck Brand doktorju Robertu Mackenziju:

»Ljubi Mackenzie!

Ali se vam ne zdi primerno, da bi spet obiskal najinega bolnika in se osebnostno uveril, kako mu gre? Če se ne naključno nič posebnega, odpotujem koncem tedna proti severu.

Upam, da ste s sestro, ki sem vam jo bil poslal, zadovoljni.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Vaš Deryck Brand.

Celestna naročnina na:
Leposlovno in ljudsko knjižnico
3 vezane knjige mesečno Din 11.—
Zbirko domačih pisateljev
4 vezane knjige mesečno Din 9.—
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA